

Összefoglaló

2006 október-december

A Civil Szolgáltató Központok által szervezett programokról, mely a kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelvei dokumentum társadalmi egyeztetését célozta

Készítette: Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	2
Rendezvények listája régióként:.....	4
Rendezvények eredményei, szakmai összefoglalói:	5
Békéscsaba	5
Szombathely	7
Nyíregyháza.....	10
Veszprém.....	15
Pécs.....	20
Miskolc.....	27
Budapest	40

Összefoglaló

A Civil Szolgáltató Központok által szervezett programokról, mely a kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelvei dokumentum társadalmi egyeztetését célozta

2006 őszén jelent meg a kormányzat civil kapcsolatok fejlesztésének irányelvei című dokumentum. A Szociális és Munkaügyi Minisztérium Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztálya fontosnak tartotta, hogy a civil szervezetek széles körben hozzászólhassanak és véleményezhessék az irányelveket. Ennek érdekében felkérte a Civil Szolgáltató Központok (CISZOK) Országos hálózatát, hogy 2006. október-december folyamán konferenciák szervezésével, interneten keresztül véleménygyűjtéssel, hírlevelek segítségével biztosítsanak terepet a civil vélemények megjelenésének.

A CISZOKok régiós összefogással valósították meg a rendezvénysorozatot. Minden rendezvényen részt vett a minisztérium képviselője is, aki bemutatta az egyeztetés folyamatát és ismertette az irányelveket. A plenáris ülések után a civileknek a legtöbb helyszínen alkalmuk nyílt kérdéseket feltenni, majd szekciókban dolgozták fel a dokumentum egyes pontjait, és az NCA időszerű kérdéseit. A konferencia mellett minden CISZOK a saját megyéjében további információs csatornák működtetésével segítette a véleményezés sikerességét, a civil vélemények eljutását a minisztériumhoz. A helyi lehetőségek közül kiemelendők a helyi párbeszéd fórumok és kerekasztalok, hírlevelek, kérdőív, információszolgáltatás telefonon, személyesen, e-mailen és weboldalakon keresztül. A rendezvények sikerességéhez nagyban hozzájárult a CISZOK szervezetek több éves, kialakult kapcsolatrendszere, adatbázisaik, elismertségük a szektoron belül, így a rövid határidő ellenére sok civil szervezet tartotta fontosnak a stratégiai anyagokhoz való szakmai hozzájárulást.

Valamennyi CISZOK hírlevelében megjelentek a felhívások a véleményezésre, de sokan kiküldték magukat a stratégiai irányelveket is feliratkozott olvasóiknak. Az anyagok megjelentek a regionális portálokon, valamint a www.nonprofit.hu oldalon az egyeztetés ideje alatt a hír végig címlapon volt. A www.osszefogas.nonprofit.hu oldalon külön rovatot hoztunk létre az egyeztetésre. Itt folyamatosan olvashatók voltak az időközben beérkezett anyagok, valamint egy fórumot is használhattak az érdeklődők. A CISZOKok szerkesztettek egy kérdőívet is, amellyel az irányelvek adott pontjaihoz szólhattak hozzá a véleményezők.

Tapasztalataink szerint az Internet és a kérdőív adta lehetőségeket kevesen használták ki. Sokkal többen éltek a párbeszéd fórumok, a konferenciák és a műhelyek adta

lehetőségekkel. A beékeztett véleményeket a CISZOKok rendszerezték és eljuttatták a civil@szmm.gov.hu címre. A CISZOKok weboldalairól sokan egyenesen a www.civil.info.hu oldalra mentek át további anyagokért és hírekért az érdeklődők.

Rendezvények listája régióként:

Békéscsaba

Régiókoordinátor: Közösségfejlesztők Békés Megyei Egyesülete

2006. október 26. 9.00-15.00 óra között

Ifjúsági Ház (5600 Békéscsaba, Derkovits sor 2.)

Előadó: Garas Ildikó, SZMM Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztály

Szombathely

Régiókoordinátor: Vas Megyei Művelődési és Ifjúsági Községi Alapítvány

2006. október 27. 9.30-15.00 óra között

Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ (9700 Szombathely, Ady tér 5.)

Előadó: Nemoda István, SZMM Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztály

Nyíregyháza

Régiókoordinátor: Első Nyírségi Fejlesztési Társaság

2006. október 30. 9.00-15.00 óra között

Tudomány és Technika Háza (TIT Jurányi Centrum, 4400 Nyíregyháza, Országzászló tér 8. IV. em.)

Előadó: Garas Ildikó, SZMM Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztály

Veszprém

Régiókoordinátor: Veszprém Megyei Civil Hálózatért Egyesület

2006. november 6. 9.00-15.00 óra között

Veszprémi Megyeháza (8200 Veszprém, Megyeház tér 1.)

Előadó: Nemoda István, SZMM Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztály

Pécs

Régiókoordinátor: Nevelők Háza Egyesület

2006. november 7. 9.00-15.00 óra között

Baranya Megyei Közgyűlés Díszterme (7621 Pécs, Papnövelde u. 5.)

Előadó: Nemoda István, SZMM Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztály

Miskolc

Régiókoordinátor: Szikra Alapítvány

2006. november 14. 9.00-15.00 óra között

Művészetek Háza (3525 Miskolc Rákóczi u. 5.)

Előadó: Garas Ildikó, SZMM Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztály

Budapest

Régiókoordinátor: Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány

2006. december 4. 10-15:30 óra között

CEU Konferenciaközpont (1106 Budapest, Kerepesi út 87.)

Előadó: Garas Ildikó, SZMM Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztály

Dr Rácz Sándor, NCA Alelnök

Rendezvények eredményei, szakmai összefoglalói:

Békéscsaba

2006. október 26.

A békéscsabai volt az első konferencia az országban az egyeztetéssel kapcsolatban a Békés megyei CISZOK koordinációjával. A szervezők a műhelyek munkáját a közösen szerkesztett kérdőív szerkezetébe foglalták össze az eredményeket.

Megoldási javaslatok

**a hatékonyan működő civil társadalom érdekében,
a kormányzat civil kapcsolatok fejlesztésének irányelveihez, az ágazati és intézkedési
tervek megfogalmazásához
A tanácskozás összefoglaló anyaga
Békéscsaba,**

1. A társadalmi részvétel eszközrendszerének fejlesztése

❖ *Milyen információs csatornák biztosítását várja a kormányzattól?*

- Kistérségi hálózatok kiépítésének ösztönzése.

❖ *A kormányzat milyen eszközökkel biztosítsa/támogassa a döntéshozatalban, közigazgatásban a civil szervezetek részvételét?*

- A területi alapú szerveződések szükségességének elismerése és fontosságának hangsúlyozása a szakmai, ágazati szerveződések mellett.

- A kormány kezdeményezzen párbeszédet az önkormányzatokkal, készítse fel és tájékoztassa a közigazgatásban dolgozókat, a szektort érintő legfontosabb törvényekről, döntésekről.

❖ *A kormányzat hogyan segítse a civil szektor legitim képviselőinek létrehozását a parlamentben/kormányzásban?*

- Területi alapú szerveződések ösztönzésével.

2. A jogi környezet felülvizsgálata és szükség szerinti átalakítása

❖ *Milyen jogszabályi változtatásokat/jogi intézkedéseket tart szükségesnek a civil társadalom törvényes működésének /fejődésének elősegítésére?*

NCA törvény esetében:

- Az elektorválasztásnál a pártok hatásának kiküszöbölése, a pártalapítványok visszaszorítása
- Elektort állíthasson a helyi hatókörrel működő civil szervezet is
- A bürokrácia csökkentése az NCA támogatási rendszerében
- A civil szervezetek is kapjanak az állami feladatellátásra annyi normatív támogatást, amennyit az önkormányzati, egyházi és egyéb állami intézmények kapnak
- A civil foglalkoztatók kapjanak adókedvezményt a munkavállalóikra
- A közhasznúsági törvény felülvizsgálata

3. A civil szervezetek hatékony működésének elősegítése

❖ ***Mivel segítheti a kormány a civil szervezetek hatékony működését?***

- Segítse az ügyintézői feladatkörök ellátását (bérköltség, járulékok elengedése, stb) a civil szervezeteknél
- A fiatal, kezdő szervezetek kapjanak nagyobb támogatást (NCA esetében a bejegyzés után is lehessen támogatást kérni)
- A kistérségi összefogás ösztönzésével, és szolgáltató-rendszer kiépítésével.
- Helyi szintű feladatellátást segítő támogatási rendszer kiépítésével
- A civil és vállalkozói szektor együttműködésének ösztönzésével (kedvezőbb pénzügyi szabályozás)
- Minisztériumok által működtetett hálózatok tevékenységének összehangolásával
- Adományozásra ösztönző rendszer kidolgozásával

❖ ***Kis szervezetek esetében milyen észszerű könnyítéseket tart szükségesnek számviteli, könyvvezetési, gazdálkodási területeken?***

- A kis szervezetek esetében segítse - a számviteli, könyvvezetési, gazdálkodási területeken dolgozó - ügyintézők (szakemberek) finanszírozását, támogassa különböző kedvezményekkel a feladatkör ellátását (bérköltség, járulékok elengedése, stb)
- Ösztönözze a kormányzat – különböző támogatási rendszerek kidolgozásával - a kis civil szervezetek összefogását, együttműködését
- A bürokrácia csökkentése a szervezet működésével kapcsolatos adminisztrációs nyilvántartásoknál, valamint a pályázatok benyújtásánál, elszámolásánál

4. Az állami támogatások pályázóbarát elemeinek megteremtése

❖ ***Hogyan tehetnék pályázóbaráttá az állami finanszírozású pályázati rendszereket?***

- Pályázatok gyors ügyintézése, az átfutási idő csökkentése.
- Bürokrácia csökkentése a pályázati elszámolásoknál
- A támogatások odaítélésének prioritásai legyenek nyilvánosak
- Az utófinanszírozás gyakorlatának megszüntetése
- A pályázati döntéshozók legyenek civilbarátok
- Az országos hatókörű szervezetek tevékenységének mélyebb elemzése, vizsgálata (NCA)
- Az internetes pályázati rendszer elemeinek fokozatos bevezetése, gondolva a kis szervezetek internet elérhetőségének és infrastruktúrájának hiányosságaira
- A pályázatok elutasításának szakmai indoklása
- Legyen a pályázatok elszámolásánál a pénzügyi ellenőrzés mellett szakmai értékelés is

5. Állami/önkormányzati feladatok kihelyezése

❖ ***Az állami / önkormányzati feladatok kihelyezésénél milyen konkrét segítséget vár?***

- Az állam erősítse az önkormányzati szektor felé a civilekkel való együttműködés szükségességét
- A közfeladat kihelyezése a pénzügyi feltételrendszerrel együtt

Szombathely

2006. október 27.

Három nyugat-dunántúli megye több mint kétszázharminc nonprofit szervezetének képviselői jöttek el a IV. alkalommal rendezett Civil Partnerség Regionális Konferenciára.

A konferencián Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyei civil szervezetek képviselői, önkormányzati dolgozók, civil referensek, képviselők szóltak a partnerségi folyamat fejleményeiről, a közeljövő feladatairól.

A konferencia nyitó előadását Kiss Péter szociális és munkaügyi miniszter tartotta. A miniszter a nonprofit szektor szerepéről szólva elmondta: az Európai Unióhoz csatlakozó országok gyors felzárkózásának egyik záloga a széles körű társadalmi részvétel. Az ország nyugodt, kiegyensúlyozott működéséhez nélkülözhetetlen a civil világ, vagy ahogy aposztrofálta: a csendes Magyarország. A minél szélesebb társadalmi szerepvállalás érdekében a kormánynak nemcsak az a kötelessége, hogy javítsa a szervezetek működési feltételeit, hanem az is, hogy kezdeményező legyen, konkrét szerepvállalásra hívja fel a szektor képviselőit. Még mindig a civilek előtt áll a lehetőség, hogy a balkáni államokhoz sodródjunk az EU által kínált lehetőségek helyett.

A miniszter elmondta: mind az egészségügyben, mind a kulturális és oktatási közszolgáltatás terén érdemes lenne növelni a civil szervezetek szerepvállalását, ám ahogy eddig, úgy továbbra is a szociális feladatok terén számít rájuk leginkább az ország. Hozzátette, a szükséges akkreditáció megléte esetén a feladatot átvállaló civil szervezeteknek meg kell kapniuk az ahhoz szükséges költségvetési normatívát is. A minisztériumban működő civil kapcsolatok főosztályáról szólva elmondta: az eddiginél is jóval nagyobb hangsúlyt kívánnak helyezni a civil társadalmi párbeszéd intézményes hálózatának kiépítésére. Ennek egyik első lépéseként például mind a hét régióban megrendezik az új civil stratégia társadalmi vitáját a Civil Szolgáltató Központok segítségével. Azok a sikeres országok, amelyek a civil akarat bázisára épülnek - mondta Kiss Péter.

A továbbiakban Nemoda István, a Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztályának vezetője tartott tájékoztatót, majd az NCA tanácstagja és a három megye civil szakemberei tartottak beszámolókat az együttműködés helyi lehetőségeiről.

Nemoda István a kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelveiben tervezett intézkedések közül kiemelte: fejleszteni kívánják az eszközrendszert, amellyel a civil szféra jobban részt tud venni a társadalmi feladatok ellátásában. Felülvizsgálják és szükség szerint átalakítják a jogi környezetet is, továbbá elősegítik a civil szervezetek hatékony működését. Megteremtik az állami támogatások pályázóbarát elemeit, s segíteni akarják a civileket abban is, hogy részt vehessenek még több állami, illetve önkormányzati közfeladat ellátásában.

Hangsúlyozta és megerősítette a miniszter szavait: a civil szervezetek a jövőben az egészségügy, az oktatás, a szociális ellátás, a kultúra, az esélyegyenlőség biztosítása, illetve a környezet- és természetvédelem területén még többet tehetnek majd.

Az állami, önkormányzati feladat-ellátáshoz a rendelkezésre álló pénzügyi keretek mellett saját forrást és európai uniós támogatásokat is bevonhatnak, s ez utóbbi érdekében az EU új

költségvetési időszakának pályázati lehetőségeiről minden információt megkapnak az érintett szervezetek.

A konferenciát követően 2 szekcióülésre került sor, amelyek az NCA törvénymódosító indítványát volt hivatott megbeszélni, valamint folytatódott a kormányzat civil kapcsolatok fejlesztésének személyes hangvételű párbeszéde.

A szekcióülésekről, hangfelvételtől jegyzőkönyvek készültek.

A konferenciára, a kormányzat civil kapcsolatok fejlesztésének irányelveihez készült, kitöltött kérdőívek összegzése:

1. A társadalmi részvétel eszközrendszerének fejlesztése:

- Még mindig hiányolják a speciális folyóiratot, amely összeszedetten tartalmazná a kormányzati, minisztériumi civil ügyekkel foglalkozó kérdéseket, pályázatokat. Túl sokfelé, és túl sokféle csatorna van, amit lehetlenség átlátni.
- A Nyugat-dunántúli Civil Regiszter tematikusan összegyűjtötte a civil szervezetek adatait. Kérés, hogy ezt a kormány vegye figyelembe és a létező adatbázisokban szereplő elektronikus hozzáféréseken keresztül ágazati szintű változásokról (törvényi, pályázati) tájékoztatót küldjenek. A véleményformálás kérdéskörét súlyozni kell.

2. A döntéshozatalban való részvételtől:

- Felkészítések, képzések a döntéshozatal lehetőségeiről, akár ágazati szinten.
- Az önkormányzatokat kötelezni a döntések előtti civil egyeztetésre, nem elegendő indok, hogy kifüggesztik a bizottságok üléseinek dátumát. A tanácskozási jogkör a civileknek nem elegendő. Tájékoztatás, állásfoglalás kérése szükséges az önkormányzatok részéről.
- A kis szervezetek nagy horderejű kérdésekben nem kompetensek a véleményformálásban, pedig leginkább róluk szólna a fejlesztés, ennek kiküszöbölése szükséges személyes konzultációs lehetőséggel.

3. Legitim civil képviselet kérdése:

- Az egész választási rendszer átalakításával valósulhat meg, vehessenek részt a civil szervezetek a parlamenti döntésekben, de legalább a bizottságok munkájába való részvételt tegyék lehetővé. Felvetődött, hogy ehhez szükséges az ernyőszervezeti működés, amely nagyobb véleményformálásra képes, és reprezentálhatja az egyes ágazati civil véleményeket.

4. A jogi környezet felülvizsgálatáról, átalakításáról:

- A nem valódi civil szervezetek kiszűrésének megvalósítása, amihez az egységes jogi értelmezés, valamint a civil szervezetekre vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata szükséges. Szükséges-e csak azért közhasznúnak lenni, mert úgy több pályázat érhető el, ugyanakkor a közhasznúság felülvizsgálata, ellenőrzése hiányzik. Ma mindenki lehet közhasznú.
- „Csalók”, vállalkozók, vállalatok saját pénzügyi átcsoportosítási manőverei, pártpolitikai tevékenységet bujtatva folytatók, önkormányzatok szervezetei, akik a civil pénzekkel akarják kiegészíteni az önkormányzat pénztárát, kiszűrésének megvalósítása.
- A túl általános tevékenységi kör meghatározása ne lehessen, hogy a mindent ráhúzzunk a pályázás érdekében, ne valósulhasson meg.

5. A civil szervezetek hatékony működésének feltételéről:

- A teljes számviteli-könyvelési kötelezettség teljesítéséhez segítséget jelenthet a kormány által kidolgozott és civil szervezetek számára ingyen hozzáférhető software biztosítása.
- A kis szervezetekre ne ugyan az a kötelezettség háruljon (könyvelési, beszámolási első sorban), mint a nagyokra, ha nem ugyan azok a pályázási esélyek és lehetőségek.
- Fontos lenne a kiegyensúlyozottság és a kiszámíthatóság. Egy évben van pályázat, következő évben nincs. Pillanatnyilag az NCA tűnik tartósnak. Mikor fog megszűnni, mikor már megszoktuk, hogyan kell megfelelni az elvárásainak?
- Fontosnak tartják a működési feltételek biztosítását a legkisebb községben is.

6. Milyen könnyítéseket tart észszerűnek a kis szervezetek számára?:

- Legyen elegendő a pénzügyi nyilvántartás (kiadás-bevétel egyenleg vezetése)
- A nullás bevallásokat ne kelljen benyújtani elektronikusan, pláne havonta nyilatkozni, ha kell, ha nem. Ne kelljen ehhez fizetni könyvelőt.
- Nem csak a kis szervezeteknek, de nagy segítséget jelenthet, ha kormány egyszerűsítene az 1% felajánlását, pl. az elektronikus rendelkezést lehetővé tenné, a felajánlók hozzáférhetőségét megadná az APEH a szervezet számára, és nem húzná szét ennyire az adózási naptárt.

7. Állami támogatások pályázóbarát elemeinek megteremtéséről:

- Kevesebb csatolandó dokumentum, elegendő legyen egy évben egyszer megtenni legalább a hazai pályázatoknál.
- Logikusabb, egyszerűbb pályázati formák, kevesebb adminisztráció (pl. NCA működési költség).
- Prioritások egyértelműbb megfogalmazása (mondjuk adja meg a bíráló, mi alapján értékeli).
- A kis szervezetek ismerhessék meg a nyertes pályázatokat, pályázókat. (Transzparencia)

8. Állami/önkormányzati feladatok kihelyezése:

- Egyáltalán nem publikus a feladat-kihelyezés, legyen akár versenytárgyalás a civilek számára. Hirdesse ki a regisztrált civil szervezetek számára, ha feladatok kihelyezését tervezi, és ez legyen kötelező! Ezt viszont csak több éve működő, szakmai civil szervezetek kaphassák meg, és csak helyi civilek vállalhassák.
- Kisebb önkormányzatoknál úgy érzik, hogy a civilek feladatok vesznek el tőlük –így támogatást is. Legyenek partnerek, segítsék a civil szerveződést helyi szinten.

Nyíregyháza

2006. október 30.

A nyíregyházi konferencián a szervezők a délelőtti és a délutáni szekciókra bontották a munkát. Az alábbiakban egymás után olvasható a két szekció összefoglalója.

A 2006. október 31-i nyíregyházi konferencia délelőtti szekció ülésén elhangzott vélemények, javaslatok összefoglalása:

Kocsis Árpád Bioszféra Egyesület, Debrecen:

A növekvő pályázati lehetőségek ellenére a civil szervezetek lehetőségei, támogatásai és a működésre fordítható források nem nőnek. A civil szervezeteket nem lehet egy kategóriába sorolni más szervezetekkel.

Nemoda István:

A civil szervezetek az átlagosnál nehezebben jutnak támogatáshoz. Erős lobbyzásra van szükség a források elnyeréséhez. A működéshez szükséges pénzeszegek előteremtéséhez az NCA ad lehetőséget. Az uniós támogatások pedig társulások, kistérségi célokat szolgáló elképzeléseket segítik.

Soltészné Pádár Ilona, Nyíregyháza:

A civil szervezetek véleményét ki kell kérni a kiírt pályázatok témájában, hiszen nekik van rálátásuk a folyamatokra.

Fontos lenne a pályázatok közé beemelni a nyelvtanulást, minimális hozzájárulás biztosításával.

Nemoda István:

Nagyobb nyilvánosságra van szükség a pályázatok megfogalmazásában. Jobban be kell kapcsolódni a civil szervezeteknek a szükségletfelmérésbe.

Magyarországon 5000 képző cég működik, ebből 140 nonprofit szervezet. Jelenleg a Munkaerőpiaci Alapból a legnagyobb részt a képzés és az átképzés kapja. Törekedni kell a minőségi oktatás megteremtésére.

Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület:

A pályázó szervezetek nem jutnak a forrásszerzéssel kapcsolatban információhoz. A pályázatküldés későn jelenik meg, hosszú a folyamat. A pénzek késve érkeznek, ez pedig a működésük alapja.

Véleményezési jogot és nagyobb részvételt kell biztosítani a civil szervezeteknek. Gyengék a civil szervezetek, nem tudják érdekeiket érvényesíteni.

Nemoda István:

Fontos a szektoron belüli kommunikáció megoldása. Az alkotmányos jogok sérülnek az információ hiányában. Nyilvántartást kell vezetni, hogy hogyan lehet a forrásokhoz hozzájutni, illetve az egyes szervezetek mennyi támogatásra tettek szert.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a civil szervezetek nagy része nem használja ki a kínálkozó lehetőségeket, mert nem akar függőségi viszonyba kerülni a támogatás nyújtójától. Míg a Skandináv országokban erős, gazdag és független intézmények működnek, addig hazánkban szegény, függőségi viszonyba került szervezetek működnek

Biztosítani kell a szervezetek számára a véleményezési jogot. A források megszerzéséhez szakmai hozzáértésre, tapasztalatok szükségesek. A megfelelő gyakorlat megszerzéséhez intézményes rendszerre van szükség, ami állami érdek is.

Bodnár György, Hortobágy:

A pályázatokról nem állnak rendelkezésre információk és nem biztosított a döntéshozatali folyamatokban való részvétel.

Nemoda István:

A döntéshozatalban legitim, jó megoldást alkotó személyekre van szükség. Meg kell teremteni a szintek közötti kommunikációt.

Tóth Miklós, Felső-Tisza Alapítvány:

Hogyan alakul a minőségbiztosítás követelménye? Tevékenységhez, vagy szervezethez fog-e kötődni?

Probléma, a civil szektor működésével kapcsolatban, hogy a szektor által elköltött pénzek más vállalkozókhoz kerülnek. Javítaná a civilek kilátását, ha ez a pénz a szektorban maradna.

A szervezetnek a pályázatok beadásakor bizonyítani kelljen társadalmi hasznosságát.

Nemoda István:

A minőségbiztosításnál a Teljes Körű Minőségellenőrzésre (TQM) kell gondolni. Minőségi, a vevő igényeit maximálisan kielégítő szolgáltatásokat kell nyújtani.

A szervezetek hasznosságát nehéz mérni. A befektetett forint mutatja leginkább a szervezet hasznosságát. A támogatás odaítélésekor prioritás kell, hogy legyen, hogyan működik a szervezet.

A 2006. október 31-i nyíregyházi konferencia délutáni szekció ülésén elhangzott vélemények, javaslatok összefoglalása:

1. Hozzászóló: A kiadott anyag alapján úgy látom, egyre kevesebb lesz a szegmense a civil szférának, amelyet állami támogatásban kíván részesíteni a kormány. Ez a három szféra, melyet állami támogatásban fog részesíteni, a szolgáltatást végző szervezetek, adománygyűjtő szervezetek és az érdekvégyesítő szervezetek támogatása. Két dolog van ezzel kapcsolatban, ami bennem felötlött, hogy nagyon sok olyan civil szervezet van, amely nem ezekre a szegmensekre jött létre, körülbelül 40 ezer civil szervezet van, amely nem ezért jön létre, hanem azért, hogy a saját életminőségét szeretné jobbitani, tartalmasabban, egészségesebben szeretne élni, kulturáltan, szórakozni. Most ennek a támogatásából akar kivonulni teljesen az állam és ezek ott maradnak támogatás nélkül. Illetve a szándék ott van, hogy támogassák őket, de azt mondják, majd az önkormányzat. Nos az önkormányzat nem tudja, bármennyire is szeretné, nem tudja támogatni ezeket a civil szervezeteket, nagyon sok gondja-baja van, ami miatt ezeket nem teheti meg. És az alaptörvénnyel kapcsolatban számomra az nem tiszta, nem tudom beépíteni a törvénybe, nem vagyok jogász, hogy akár regionális, akár kistérségi, akár önkormányzati szinten olyan alapot, támogatási rendszert létrehozni, amely biztosítani egy forrást az önkormányzatok részére, hogy a civil szervezeteket támogassa. Megyei önkormányzati szinten elég nagy a probléma, a mostani kormányzati rendszer mindent elkövet azért, hogy a megyei önkormányzatokat minél nehezebb helyzetbe hozza. Ilyen helyzetben végképp nem tudjuk támogatni azokat a civil szervezeteket, amelyeket támogatni szeretnénk. Tehát a javaslatom az, hogy olyan szinten építsenek be támogatásokat akár megyei, akár kistérségi szinten ahol az önkormányzatok

pályázatokat kiírva tudják segíteni ezeket a szervezeteket. Ezeknek a működéshez van szükségük fedezetre, illetve a működésük az, ami az ő programjuk.

Szokol István: Felajánlottam, hogy adok információt a továbbiakról. A kormányzati kollega nagyon jó értette, hogy mit szeretnék mondani. Azt tapasztaljuk, hogy a civil szférába nagyon komoly támogatás van, ami rendelkezésre áll. Ebben szeretnék segítséget nyújtani. Meg kell felelni a feltételeknek. Becsületesség az alapfeltétel. Ha valaki prezentálja az ő becsületességét, hozzáállását, hiszen mindig keresik azokat a pályázókat, akiknek oda lehet adni ezeket a pénzeket, és nemcsak nemzetközi, hanem hazai szinten is. Ebben nyújtunk segítséget mindenkinek, van lehetőség, csak meg kell ragadni. Bármikor állok a rendelkezésükre, bemutatom, hogy mi hogy működik, mire kell figyelni

Katus Sándorné: Debrecen legrégebbi lakótelepén van a székhelyünk, a Köz-Ért Egyesület képviselője vagyok. 6 éve működünk, most kellemetlen és csőd közeli helyzetben vagyunk. Arról még nem beszéltünk, hogy minden pályázathoz önrész is kell. Ez az önrész előteremtése gondot okoz, ezen felül gond még az utófinanszírozás. Az NCA-nál és több kollégiumnál is pályáztam, de elutasítottak forráshiányra hivatkozva. A működési pályázatnál ezzel a sávos rendszerrel nem értek egyet. Mindenki tudja, hogy hogyan megy ez, megadjuk a mérleg adatokat hozzá. Nekem lehetett volna pályáznom 1 millió 200 ezerre, kaptam 300 ezret, úgy, hogy 120 ezer Ft-ot ebben az évben, a többit majd jövőre. Nem tudom fenntartani az egyesületet, a programjainkat nem tudjuk folytatni. Ez nagyon nagy problémát jelent. Ezen kívül még az, hogy két részletben kapom meg a támogatás.

Furua Józsefné: Segítséget kérnék annak pontosítására, hogy Nemoda úr elmondta, hogy 3 prioritás lesz szolgáltató, adománygyűjtő és érdekérvényesítő. Nos, az adomány gyűjtők az alapítványok, mert egyesületek kevésbé szerveződnek arra, hogy adományt gyűjtsenek. Második, érdekképviselő. Minden szervezet, amely megalakul, azért alakul, hogy érdeket képviseljen. Mi ennek a pontosítása?

Mindenki valamilyen érdeket képvisel, valaki a fiatalokét, az öregekéét, stb., ez benne van az alapszabályban, az egyesülésnél bele kell írni az alapszabályba. Másik a szolgáltatók. Civil szolgáltatók vannak, akik mindenféle szolgáltatást végeznek.

Következő hozzászóló: Fog-e változni az utófinanszírozás rendszere? Részt vettem egy strukturális alapok képzésen és csodálatos programokat lehetne megpályázni, hiszen sok szervezet rendelkezik már pályázatírási készségekkel, de nem rendelkezik megfelelő anyagi háttérrel. Ahhoz, hogy egy strukturális alapok programban részt vegyen egy szervezet, az utófinanszírozás miatt szinte kizárt, hogy részt tudjon venni egy civil szervezet, egyrészt az önrész miatt, bár az partnerségben elő lehet teremteni, de az utófinanszírozás kétséges, mert lehetséges, hogy a partner máshová fekteti be a pénzét egy évre vagy többre előre. Azon kellene eltűnődni, hogy akár melyik programot tekintve hogyan lehet ezt a problémát kezelni. Az NCA-ban lassan 3 éve volt az alakulás, engem megdöbbenett, hogy mekkora nagy összeget jelent a központi igazgatási költség. Akkor benne volt az írásos dokumentumok között, és azt szeretném megtudni, hogy van egy valami önkorlátozása, mert soha nem korlátozza önmagát, hanem a bürokrácia saját rendje szerint ilyen munkatárs, olyan kocsis, titkárnő, értem ez alatt az NCA központi igazgatási rendszerét egészen a megyéig. Ennek a költséghányada a megalakulás óta hogyan alakult. Csökkent, maradt, többszöröződött, ez lenne a kérdésem. A következő kérdésem pedig az, hogy a kollégiumi tagok nyilván az információk birtokában vannak, ők is egy civil szervezet által kerültek be, hogy van-e valamilyen önkorlátozás, mert az interneten láttam, hogy közzé kell tenni az általunk elnyert pályázatokat. Mert az zavaró lehet a többiek számára, hogy egy kollégiumi tag szervezete

megnyer egy nagyobb összeget ők pedig nem, vagy csak a megpályázott összeg töredékét. Erről a problémáról beszélni kell, a törvénymódosításnál figyelni kellene erre, vagy pedig aki kollégiumi tagságot vállal, ne pályázhasson vagy maximum egy pályázatot nyújthasson be. Az, hogy egy kollégiumi tag 5 pályázatából 5 nyer, már kicsit elgondolkodtató. Törvényben kellene szabályozni, hogy egy kollégiumi tag hány pályázatot adhat be.

Következő hozzászóló: Ehhez annyit tennék hozzá, hogy a kollégiumi tagok éppen csak hogy csepegtetnek forintokat, alig kapnak valamit azért, hogy elutaznak valahová, bírálják és stb. Ez egy felelősségteljesebb munka, amit jobban el kellene ismerni, viszont amit az előttem szóló úr mondott, egyetértek.

Még egy kiegészítem, ha lehetne. Nem NCA-ból szerzett tapasztalatom, hanem máshonnan. Az, aki döntéshozó, az a végrehajtásban is részt vesz. A döntéshozót vagy a döntéshozó barátját jelölték meg szállítóként és az nyerte el a pályázatot, ez valamelyest korrupció jellegű, sajnos kiszűrni nem nagyon lehet, de beszélni kell róla. A törvénybe szabályozni kellene, hogy a döntéshozók nem vehetnek részt az adott pályázat megvalósításában. Persze lesznek kiskapuk, de legalább utalás lesz rá

Dr. Rác Károly: Engedjék meg, 1 kérdésem lenne, az NCA új kiadványában a Magyarország Mentési Misszió kuratóriuma nem szerepel. Ez egy nagyobb közhasznú egyesület, 1991-ben alapítottuk A kuratórium tagsága 29 fő, a hozzá tartozó tudományos team 40 tagú és 300-500 önkéntes, iskolás segíti a munkánkat. Az ilyen nagy szervezetek hol pályázhatnak, hol szerepelhetnek? Mert sok mindenről lemaradunk.

Következő hozzászóló (Szolnok): Szó volt arról, hogy mi az a 3 fajta civil szervezet, amit támogat a kormány, de én azért negyedikként hozzátenném a kis civil szervezeteket. A kis civil szervezetek alakulásának ösztönzése persze bizonyos megkötésekkel. Sok településen (403) nincsenek civil szervezetek, látjuk tehát, hogy a civil társadalmat bővíteni kellene. Konkrét javaslatom az NCA-val kapcsolatban, hogy a finanszírozási meghatározások lehetnének érthetőbbek, mert menet közben is változnak a feltételek, amelyhez igazodni kell. Jó lenne eldönteni, mi az a fix, amely minden civil szervezetre irányul.

Következő hozzászóló: ez sem a törvényhez tartozik, de fontos, mert áttérnek az internetes pályáztatásra. Gondolom jól megtervezték, de ismerve a civil szervezetek eszközrendszerét, gondolom terveznek egy párhuzamos pályáztatást a megfelelő eszközök beszerzésére, mert ez sok szervezetnél problémát okoz. A pályázati kiírásokat összhangba kellene hozni, pl. tárgyi eszközök beszerzésére, mert úgy gondolom, hogy ez szorosan összefügghet.

Következő hozzászóló: Jász-Nagykun-Szolnok megyéből érkeztem. Először is ami itt elhangzott, őszinte csodálattal beszélünk itt az NCA-ról, valójában én az NCA-val kapcsolatba még közvetlenül nem találkoztam, nyilván az államkincstárban dolgozó kollegákkal igen, akik részéről kedvességet, segítő hozzáállást tapasztaltam. A másik dolog, a sávós rendszer hiányosságaira visszatérve, ha egy évben elköltök 540 ezer forintot, akkor miért zárnak ki abból, hogy a programot megvalósítsam. Ebből gondolom, hogy a sávós rendszert mindenféleképp el fogják törölni. 3-ik dolog, hogy a Mobilitás írt ki pályázatokat nem egyszer konkrétan eszközbeszerzésre. Ki lehetne írni egy pályázatot eszköz és internet beszerzésre, ahol civil szervezetek pályázhatnak és kitétel lenne a pályázatokban, hogy ilyen eszközökkel nem rendelkező civil szervezetek pályázhatnak.

Mihalcsik István: Mihalcsik István vagyok, az Észak-Alföldi Régió Kollégiumának tagja. Sokaknál felmerült a kérdés az eszközbeszerzéssel kapcsolatban, hogy nincs pénz erre. Én

szoktam nézegetni az interneten, és a Mobilitásnak van most egy pályázata, ahol nem új gépekre, de működő és jó gépekre lehet pályázni ingyen és bérmentve, amelyek egy irodába az irodai feladatok ellátására tökéletesen megfelelnek. Aki nem rendelkezik ilyenekkel, kezdésnek nagyon jó. Másik dolog: találkoztam sok olyan szervezettel, akinek idősebb volt a vezetője, ő megmondta, nem nyúl hozzá, ott van előtte, ül a villanyírógéphez, azzal megírja, nem nézi az internetet, mert nem ért hozzá. Arra nem képes, hogy mondtam neki, segítsek, megmutatom, mert a klaviatúra olyan mint egy írógépen, lefesteríteni sem kell semmit, mert könnyebb javítani, erre nem képes. Ezzel azt szerettem volna mondani, hogy mindennek két oldala van. Köszönöm szépen.

Következő hozzászóló: Az lenne a javaslatom, hogy a jelöltállításnál ne csak a megyei hatókörrel rendelkező szervezetek állíthassanak jelölteket.

Következő hozzászóló: Folytatnám, amit az előttem szóló elkezdett, arra legyen lehetőség, hogy a kollégiumi tag egyszer pályázhasson. Legyen egy ilyen természetes cserélődés. Most 3 éves a jelölés, ne legyen az, hogy a jelölt a saját szervezetét hátrányos helyzetbe hozza.

Sz. Aranka: Egy megjegyzés, nem is igazán vagyok érintve az NCA-ban, mert önkormányzatot képviselek Szolnok megyében. Én pont nem értek egyet az úrral, hogy sújtani kellene a jelölteket azzal, hogy korlátozzák őket bármilyen módon, mert egyrészt ráfizetés számukra a jelöltség, másrészt pedig ez olyan, mintha hátrányosan megkülönböztetnék őket, mint pályázókat. Ha jól tudom, a kormány képviselője is részt vesz ezeket az üléseken és az ő feladata az, hogy felügyelje a becsületességet, de az már elég nagy probléma, ha a tagok nem tudják a saját érdeküket képviselni.

Következő hozzászóló: Tapasztalat, ha például később fizetem be az adómat, akkor az 1%-ot már nem tudom oda utalni, ahová akartam. Nem azt kellene csinálni, hanem hogy lenne egy meghatározott keret, amit a civil szervezeteknek kell adni, az 1%-ot pedig megtarthatja az állam. Javaslatom tehát, hogy az NCA forrása ne az 1%-hoz kötődjön, hanem legyen egy meghatározott része a költségvetésnek. És ráadásul egy mindig egy adott időpontban legyen, hogy ne lehessen eltolni.

Következő hozzászóló: A normatívával kapcsolatban, tudtok-e arról valamit, hogy milyen normatíva alapján fogják szétosztani? Van-e arra javaslat, hogy mi legyen ennek a normatívának az alapja.

Lehet, hogy át kellene gondolni az egész rendszert, mert két alkalommal vettem részt az elektori választáson illetve a kollégiumi választásban, és mind a két alkalommal a kétszeri utazás és annak megszervezése, egyszerűen... Szóval egy csomó civil szervezet, aki részt vett volna, nem tudta regisztráltatni sem magát, mert tudta, hogy nem fog tudni eljönni. Tehát úgy gondolom, hogy egy alkalommal elég lenne.

Veszprém

2006. november 6.

A veszprémi CISZOK koordinálta a közép-dunántúli régió konferenciáját együttműködésben a régió másik két szolgáltató központjával. A beszámoló és a technikai után a rendezvény pontos jegyzőkönyve olvasható.

BESZÁMOLÓ

A Veszprém Megyei Civil Hálózatért Közhasznú Egyesület „A kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelvei” című konferenciának feladatait, Civil Szervezetek Fejér Megyei Szövetségével és a United Way – Vértes Vidéke Alapítvánnyal együtt valósította meg.

A meghívókat összesen 870 címre küldtük ki, ebből Veszprém megyében 220, Fejér megyében 300, Komárom-Esztergom megyében 350 címre. E mellett megjelentettük a www.civil.k-dunantul.hu és a www.nonprofit.veszprem.hu oldalakon. A meghívóhoz csatoltuk a fejlesztési irányelveket, a javaslatkérő lapot és a konferenciára való jelentkezési lapot. A rendezvényen 117 fő vett részt.

A konferenciáról több médiát is értesítettünk. Napló, megyei napilap-, a Civil a Pályán, nonprofit hírlap-, a Megyeházi tudósítások- és a Veszprémi 7 nap újságíróját is. Értesítettük a Séd TV-t, Veszprém TV-t, Index-et (internetes újság). A rendezvényen megjelent a Napló, megyei napilap- (a cikket csatoljuk), a Civil a Pályán nonprofit hírlap- (a novemberi számban megjelenő cikket csatoljuk), a Megyeházi tudósítások újságírója, a Séd TV, november 6.-án háromszor adták le híradásban a konferencia összefoglalóját.

Fejér- és Komárom-Esztergom megyéből buszokat indítottunk, megkönnyítve a szervezeteknek a programra való eljutást.

- A konferencián köszöntőt mondott Talabér Márta a Veszprém Megyei Közgyűlés alelnöke.
- A kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelveit Nemoda István a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztályának főosztályvezetője ismertette.
- A facilitátor Varga Endre a Veszprém Megyei Civil Szolgáltató Központ vezetője volt.
- A konferencia szekciósülésén sok kérdés és hozzászólás merült fel, azonban kevesebb javaslat született. (A visszaküldött javaslatkérő lapokat II. számú mellékletként csatoljuk.)

A program teljes időtartama alatt a résztvevők számára büfét biztosítottunk (pogácsa, ásványvíz, kávé), délben pedig szendvicsebédre láttunk vendégül mindenkit.

A konferenciáról hangfelvétel és fényképek készültek a résztvevők beleegyezésével. A tájékoztatás folyamán a szükséges technikai háttérrel biztosítottuk. (Projektor, kivetítő, 1 álló- és 2 mozgó mikrofon.)

JEGYZŐKÖNYV

A konferencia köszöntőjét Talabér Márta, a Veszprém Megyei Közgyűlés alelnöke mondta.

A kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelveit Nemoda István a Szociális és Munkaügyi Minisztérium Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztályának főosztályvezetője ismertette.

A facilitátor Varga Endre a Veszprém Megyei Civil Szolgáltató Központ vezetője.

Kérdések az előadással kapcsolatban:

Benke Györgyné, Balatonfüredi Nyugdíjas Pedagógusok Egyesülete:

A partnerség, nyilvánosság, média fontos, de hogyan tudunk hatni hogy, elfogadjanak, elismerjenek minket, helyi és országos szinten.

Horváth György, Veszprémi Lokálpatrióták Egyesülete:

Az alakuló jogszabály lehetőséget biztosít. A civil szervezetek csak a kormányrendelettről mondhatnak véleményt, a határozatról nem.

Radics Tibor, Verbunk Veszprém Alapítvány:

- OFA-val kapcsolatos a kérdésem. Nem rugalmasak a pályázatok, sok esetben kivitelezhetetlen a kérés, javaslom a szakmai vezetők bevonását a pályázat előkészítési műveletekbe.
- A kormányzatban legyen egy alsóház szakmai civil szervezetekből.
- Korábbi tapasztalataim, fesztivállal, kulturális programmal kapcsolatban, nem vettek komolyan, de mióta megalakult a Veszprémi Civil Kerekasztal támogatást kapunk.

Dr. Retter Bertalan, Kistérségi Fejlesztő Tudományos Egyesület:

A nca-tól megítélt támogatást 2 részletben utalják, miért van, és meddig lesz így.

Nemoda István:

- *Benke Györgynének* válaszom, hogy a kormányzati képviselő nem látja, mi van helyi szinten, az együttműködést kell tudni megvalósítani, mi példát mutatunk.
- Jó hallani a Veszprémi Civil Kerekasztalról, mely együttműködik és nem konfrontálódik.
- A városi önkormányzatok többnyire megteremtik a nyilvánosságot, mely minden erőttől nagyobb, fontos megszólítani a polgármestert, a helyi igazgatást, ki kell építeni a kapcsolatokat a médiával.
- Két kamarás parlament lesz-e és mikor, nem csupán a kormányzáson múlik, az erős civil társadalmat az erős polgárság alkotja. Az önkormányzattal kapcsolatban vannak jó példák is, fontos hogy a civilek a bizottságokban ott legyenek.
- A reptérrel kapcsolatban, hogy az önkormányzathoz kerüljön-e, mely a vagyont gyarapítaná, vagy sem, ebben a rendező elv a Lobbí törvény lehet. A Parlament Civil Irodájába www.parlament.hu/civiliroda, civiliroda@parlament.hu, lehet jelzést tenni. Létrejött az Ágazati Párbeszéd Bizottsága. Közvetett úton-módon lehet beleszólni a törvény- és jogalkotásba.
- OFA felé közvetítem, hogy az érintetteket vonják be a pályázat előkészítésbe, bár Ön így előnyösebb helyzetbe kerül, mint aki nem tud ott lenni.
- Az nca 2 részletben utalása pénzügyi politikai kérdés, a költségvetési törvény tartalmazza.

Péterné Rózsa Mária, VMJV Társadalmi Kapcsolatok Tanácsnoka:

- A civil szervezeteknek meg kell tudni fogalmazni a feladatkört, a célt, és milyen pénzügyi forráshoz tud hozzájutni.
- Fontos a különböző szektorok együttműködése a célok eléréséhez.

- Fontos hogy a jogalkotás a helyére kerüljön, így az együttműködés is tisztábbá válna.

Fehér János, a Fejér Megyei Civil Szolgáltató Központ vezetője:

- Fontos meghatározni, hogy a pályázati rendszereknél hogyan működhetnek együtt a szektorok.
- A pályázati pénzek (800 milliárd) sorsát lehetne hosszabb távon koordinálni.
- Az UNIO-s pályázatokhoz mindenképpen kell segítség, hogy több pénzt tudjanak megszerezni.
- Javaslom, a Civil Stratégiát lehetne-e évente értékelni hol tartunk.

Kovács Istvánné, a Komárom-Esztergom Megyei Civil Szolgáltató Központ vezetője:

- Az irányelvet, amit ismertett, van-e arra elvárás, hogy a helyi önkormányzatok is készítsenek ilyet?
- 2/5-ös pont „az állami és önkormányzati közfeladat-ellátásban a civil szervezetek részvételének elősegítése”, szerencsésebb lenne a megközelítés, a köznek van szüksége ellátásra ne az államnak legyen szüksége a civilekére, hanem a célcsoportoknak.

Elekes Lászlóné, Oroszlány Barátainak Köre:

A civil törvények irányelvének egységes értelmezésére lesz-e módszer?

Szonda Tamás, Veszprém Egyetem Hallgatói Alapítvány:

- Van hosszú távú elképzelés (10-20 év) mit akarnak a civilekkel kezdeni.
- A főprofit és a nonprofit szektor működését hogy lehet erősíteni, mivel a főprofit támogatás kicsit több.

Nemoda István:

- Hogyan alakuljon a civil társadalom helyzete? Nincs és nem is lesz hosszú távú stratégia. Fontos hogy nonprofit szféra megtalálja helyét és szerepét. A civil társadalom fejlesztésének irányelveit tudjuk megvalósítani.
- Helyben kell megteremteni a partneri kapcsolatokat. A civil társadalom fejlesztését tudjuk felvállalni.
- Kovács Istvánnénak válaszom, hogy a helyi önkormányzatoktól elvárás-e irányelv készítése? Nem. Fontos hogy együttműködjön, fontos a jogi háttér az UNIO-s pénzek megszerzéséhez.
- A gondolat hogy a nonprofit és a főprofit közötti együttműködést olyan szintre kell hozni, mint a kormány és a civil szervezetek között, ezzel egyet értek.

Szekcióülés, a felvetések megvitatása:

Varga Endre, Veszprém Megyei Civil Szolgáltató Központ vezetője, facilitátor: Mit jelent pontosan a partnerség? Hogy egyenrangú felek állnak egymással szemben, mellett. Az együttműködés csak akkor jó, ha minden résztvevő fél nyer a kapcsolatból. Ismernünk kellene az erősségeinket és a gyengeségeinket, hogy tudjuk, milyen szerepet vállalhatunk. Ha valami olcsóbban, hatékonyabban, megoldható a civil szféra keretein belül, akkor nem feltétlenül kell, hogy állami kézben maradjon az ellátás.

Matting István, Halimba Község Polgárőr Egyesület: A kormányzatnak kötelező volt megtennie ezt a gesztust a civilek felé. Az NCA egyik fő alapelve, hogy a civil szervezeteket

technikailag fejleszteni kell. A szervezeteknek legtöbb esetben a pályázott összegeket csak részben ítélik meg. Így csak résztechnikát lehet megvalósítani.

Benke Györgyné, Balatonfüredi Nyugdíjas Pedagógusok Egyesülete: Az NCA-ban pályázási lehetőséget ezután is csak az kaphassa meg, aki már 1 teljes könyvelési éven túl van.

Dr. Retter Bertalan, Kistérségi Fejlesztő Tudományos Egyesület: A civil szervezetek esetében indokolt lenne egyszerűsíteni a pénzügyi beszámoló készítését. Túl bürokratikus. A humán erőforrást lehessen önrészként beszámítani egy pályázatnál. Legyen különbség a nonprofit szervezetek között a pályázatok elbírálása során, hogy a szervezet végez-e vállalkozási tevékenységet, vagy sem.

Keresztesi József, Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság: Differenciálni kellene azon szabályokat, melyek meghatározzák a működési kereteket. Fontos, hogy a stratégia meglegyen, de hogy ebből mi valósul meg, az más kérdés. 2 dologról kell beszélni. A megvalósítás feltételei és a működés feltételei. Milyen kereteket jelöljünk ki magunknak? Nagyobb létszámú szervezet kapja a nagyobb támogatást.

Jó lenne, ha a Civil Szolgáltató Központoknak lenne olyan munkatársa, aki kimenne a legkisebb településekre is a civilekhez.

Az NCA működését át kellene gondolni és a szükséges módosításokat megtenni. A pénzek túl későn érkeznek meg.

Elekes Zsuzsa, Civil referens, Székesfehérvár: Nagy hiányosság a civil szervezetek összefogása szakmai területen. Így nehéz az Önkormányzatoknak leülni a civilekkel tárgyalni, egyeztetni. Együttműködéseket kell kötni. Az Önkormányzatok nyitottak a civilekkel együtt dolgozni, ha van kivel.

Demeterné Bogdány Margit, Bánhidai Ipari Tanoda Alapítvány: Ne hagyjuk, hogy a civil munkát mások értékeljék. Koránt sem arról van szó, hogy csak a konkrétan civilekkel foglalkozó jogszabályok vonatkoznának a szférára. Minden egyéb általános jogszabály befolyásoló. Meg kell vizsgálni a civil munka valódi értékét és a jogszabályokat is felül kell bírálni. Kompatibilitás. Minőségbiztosítási rendszert kellene megalkotni a szervezeteknek.

Varga Endre: Mi a Kormány szerepe ebben?

Elekes Zsuzsa: Fontos lenne a minőségbiztosítási rendszert kidolgozni, mert az Önkormányzatok is inkább annak adják ki a feladatokat, akik felelősséget tudnak vállalni.

Tolnai Andrásné, Kreatív Gyermekéért Alapítvány: Az első óvodai alapítvány megvalósítója. '93-ban alakult, de csak '94-ben kerülhetett bejegyzésre. Már 5 alapítvány segíti a munkájukat. Játékokat, eszközöket fejleszthetnek a bejövő pénzekből. A működésre fennálló összegből nem tudnak ezeket a fejlesztéseket megvalósítani. Jótékonysági bálakat, sportprogramokat szerveznek. Évi bevételük eléri a 10 millió forintot, több pályázat megnyerésével. Az UNIO-s források lekéréséhez kérnek segítséget. Tagjaik az Ajka és Térsége Civil Szervezetek Szövetségének.

Tanai Károlyné: 18 éve működnek. Meg kellett küzdeniük azért, hogy partnerként kezeljék őket. Most jutottak helyiséghez. Mindenkinek tudomásul kell venni, hogy először a civileknek kell valamit letenniük az asztalra, utána kérhetünk, várhatunk segítséget. Olyan munkát vállaltak fel, amit a város nem tudna teljes egészében megtenni. Pályázatoknál nem mindegy,

hogy a szervezetnek mi szerepel az alaptevékenységében meghatározva. Sok szervezetnek lehet, hogy az alapító okiratban szereplő tevékenységi körét kellene felülvizsgálnia.

Fehér János, Civil Szervezetek Fejér Megyei Szövetsége: A létrejövő civil koncepció megvalósulását hogyan lehetne követni? Jó lenne legalább évente „ellenőrizni”, felülvizsgálni, hol tart a megvalósítás. Hova kíván fejlődni a Kormány a civil szférával? Hosszú távú koncepciója van a Kormánynak? Az Önkormányzatok kényszeríthetők egy Civil Koncepció megalkotására?

Szalai Gábor, Fejér Megyei Honvéd Nyugállományúak Székesfehérvári Klubja: Legyenek egyszerűbben az NCA pályázatok. Bízbanak meg a szervezetekben, ne kelljen ilyen bürokratikus elszámolni. (Pecsétek, aláírások.)

Bereznai Csaba, Majki Népfőiskolai Társaság: Az irányelvek nagyon fontosak. Lényeges, hogy milyen irányelvek születnek a későbbiekben. A jelenlegi javaslatban vannak olyan mondatok is, amikre fontos odafigyelni és reagálni. A vállalkozói szférát pedig támogatni kell, hogy adományozók legyenek. Adó törvények, adókedvezmények felülvizsgálata, módosítása.

Varga Endre: Az EMLA Egyesület vizsgálatot készített a minisztériumi honlapokkal kapcsolatban, mennyire osztják meg a civil információkat az érdeklődőkkel. Nem biztató az eredmény.

Kollár Lászlóné, Veszprémi Nők Kerekasztala: A közhasznúsági jelentés elkészítéséhez alkossanak meg egy sémát, hogy egyszerűbbé, könnyebbé tegyék az elkészítést és így a pályázatoknál sem kell attól félni, mi maradt ki a benyújtás során. Az NCA-nál miért ilyen hosszú a bírálati folyamat? Az újonnan alakult szervezetek is pályázhassanak egy limitált összegre.

Elekes Zsuzsa: A civil szervezetek lobbitevékenysége legyen intézményesített. E nélkül a civilek nem fognak célba érni.

Benke Györgyné Hozzuk létre a Civilek Parlamentjét, amit gyakran össze kellene hívni.

Sánta István, Vakok és Gyengénlátók Fejér Megyei Egyesülete: Meg kellene szüntetni a pályázati díjakat.

Varga Endre: A kiosztott javaslati lapokat feltétlenül juttassák vissza hozzánk.

Pécs

2006. november 7.

A Pécsen tartott konferencián két tematikus szekcióban dolgoztak a civil szervezetek képviselőivel a szervezők. Az alábbiakban egymás után olvashatóak a szekciók jegyzőkönyvei.

Jegyzőkönyv az 1. szekció üléséről.

Az állami támogatások pályázóbarát elemeinek megteremtése

A szekció tagjai bemutatkoznak, elmondják gondolataikat az állami támogatásokról.

Fűri Ildikó – Nevelő Háza Egyesület

Bogdán Imre – Kaposvár – Napkerék Egyesület

Horváth Beáta – Baranya Megyei Sportszövetségek Szövetsége

Béres Tamás – Perspektíva Összművészeti Egyesület

Átoll Sándorné – Aranykor Életmód Klub

Horváthné Szemerédi Mária – Pécsi Magyar-Orosz Baráti Társaság

Karádi Gyözőné – Pécsi Napközi Otthon Alapítvány

Gyenis Antalné - Reménysugár Egyesület

Hajnal Zsolt- Nevelők Háza Egyesület

Mitől pozitív, ha van állami támogatásunk?

- Lehetőséget biztosít, extra dolgokra,
- Visszajelzés, partnerség
- Motiváció
- Kiszámítható (rendszeresen kiírt)
- Felhívjuk magunkra a figyelmet, figyelem felkeltés
- Szakmai kihívás
- Anyagi bázis
- Kapcsolatok (partnerség építés)
- Kultúrák megismertetése
- Tevékenység bővülés
- Önkéntes munka
- Szolgáltatások színvonalának emelése
- Hitelesebbé válik a szervezet (elismertséget)
- Kreativitás növelése

Mi a negatív az állami támogatásokban?

- A szervezet céljai nem gyömszölhetőek bele a pályázatba, szűkkörű pályázati lehetőségek
- Elkényelmesedés
- Bizonytalan
- Kiszámíthatatlan, bürokratikus folyamat,
- Elszámolások bonyolultsága
- Finanszírozás problémái → likviditási problémák
- Egyenlőtlen → esélyegyenlőtlen
- Bonyolult pályázati rendszerek

- Visszajelzés hiánya
- Információ hiány
- Hibák javítására nincs lehetőség
- Az állami pályázatokat fokmérőnek tekintik
- Elutasítás indoklása (nincs)
- Nem ismerhetők meg a jó példák (hiányzik)
- Tevékenység csökkenés
- A túlélés érdekében kénytelen az alaptevékenységétől távolabb álló feladatokat is elvállalni.
- Támogatási adatbázis hiánya.
- A valóságtartalom ellenőrizhetetlensége.
- Pályázat nélkül is lehet állami támogatáshoz jutni
- Főváros központú elosztás

A Nemzeti Civil Alapprogrammal kapcsolatban megfogalmazott problémák

- Politikusok ne vegyenek részt a pályázati rendszerekben (NCA)
- Elektori fórumoknak nincs visszahívási joga - éves működés után, ha a választott képviselő nem végzi a dolgát
- Elektorok nem kapnak visszacsatolást,
- Az elektorok szerepe nincs tisztázva, túl szűk keretek között mozognak

Milyen megoldási javaslataink lennének, mitől lehetne több pályázóbarát eleme az állami támogatásoknak?

- Nincs központi szervezeti adatbázis – láthatóak lennének a célok, működési területek, össze lehetne hangolni az állam által megfogalmazott fejlesztési irányokkal
- Egységes, minden hivatalnál, pályáztatónál elfogadható tevékenységi kör meghatározás
- Működési területek szerinti pályáztatás
- „Ötlet pályázat” –alulról jövő kezdeményezések, ötletek finanszírozása
- Finanszírozás ütemezése
- Kölcsönösség, partnerség a szerződésekben (Nekik vannak jogaik, nekünk kötelezettségeink)
- Későbbi utalás-kötbér, késedelmi kamat
- Hátrányos helyzetűek integrációja. Esély a hátrányos településeken működő szervezeteknek.
- Szakmai motiváltság biztosítása
- Szakmai gesztor-mentor hálózat kis települési szintig → közösségfejlesztés, a nem formalizált szervezetek pályázati támogatása
- Jó gyakorlatok → tapasztalatok átadása (központilag összegyűjtve)
- Projekt továbbfinanszírozás
- Partnerség
- Bírálati szempontrendszer nyilvános, átlátható
- Áthidaló kölcsön, hitel, forrás független pénzkezelő szervezet létre hozása ezek megoldására-normálisan működő rendszerben nem merülhetne fel ez a probléma

Jegyzőkönyv a 2. szekció üléséről

A jogi környezet felülvizsgálata és szükség szerinti átalakítása; az állami és önkormányzati közfeladat-ellátásban a civil szervezetek részvételének elősegítése

Szekció-vezető:

Gyurokné Dr. Bódi Csilla – Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont Kht. (Pécs)

Résztvevők:

Juhász János – Advocatus Pro Urbe (Siófok)

Belák Melinda – Dunaszekcsőért Alapítvány (Dunaszekcső)

Dr. Schmidt Józsefné - Dunaszekcsőért Alapítvány (Dunaszekcső)

Katona Csilla - Forrás Alapítvány (Kaposvár)

Tóth Mihályné - Böhönyéért-Somogyért Egyesület

Molnár József – Önkéntes Tűzoltó Egyesület (Böhönye)

Baróti Zoltánné – Szövetség a Polgárokért Alapítvány (Kaposvár)

Kassai Jenő - Zöld Forrás Egyesület (Harkány)

Kassai Jenőné – Zöld Forrás Egyesület (Harkány)

Szeberényi György – Fogyasztóvédelmi Egyesület (Pécs)

Detrich Pál - Mecsek Kórus Alapítvány (Pécs)

Vargáné Vass Anikó – Vadvirág Egyesület (Pécs)

Zsiga István – Baranya Ifjúságért Kht. (Pécs)

Szöllős István – Mohácsi Polgárőr Egyet (Mohács)

Hantos Anna - TEMI Egyesület (Pécs)

Alpár Rózsa – Összefogás Pécsért Egyesület (Pécs)

Eötvös Jenőné – Megújulás Családterápia Alapítvány (Pécs)

Garai Ildikó – UWYTA kht (Pécs)

Vancsa Józsefné – Dombóvári ILCO Egyesület (Dombóvár)

Kovács Lászlóné – Dombóvári ILCO Egyesület (Dombóvár)

Csík Gyula – Diabétesz Baráti Társaság (Pécs)

Benczes Dénesné – Diabétesz Baráti Társaság (Pécs)

Matis Géza – Nyugdíjasok Baranya Megyei Képviselőlete (Pécs)

Ritecz László – Mozgáskorlátozottak Baranya Megyei Egyesülete (Pécs)

Pócs Margit – Polgármesteri Hivatal (Szekszárd)

Jegyzőkönyv-vezető:

Megyesi Schwartz Éva – Nevelők Háza Egyesület (Pécs)

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

A résztvevők bemutatkozása után egy-két gondolatébresztő felvetés:

- A szekció résztvevőin végignézve is „látható”, hogy a civil szektor milyen színes.
- Érdekérvényesítésben gyengék vagyunk, jobban kellene élni a lehetőségeinkkel. A stratégiát is véleményezhetjük a www.osszefogas.nonprofit.hu/civilstrategia honlapon
- A stratégia két pillére a mostani témakörünk a *2.a jogi környezet felülvizsgálata és szükség szerinti átalakítása*, és *5. az állami és önkormányzati közfeladat-ellátásban a civil szervezetek részvételének elősegítése*.
- A délelőtti előadásokban is elhangzott, hogy a két-három, szektorunk működését leginkább érintő törvény felülvizsgálata történik meg a közeljövőben. Az egyik a Közérdekű önkéntességről szóló törvény, mely szakmai berkekben nagy vihart kavart, a másik pedig a Közhasznú szervezetekről szóló törvény. A szünetben szerzett információ szerint, 2007. első negyedévében az Országgyűlés elé kerül az ún. Közszolgáltatásokról szóló törvény. Ez még nem olvasható, elérhető de amint elkészül, a honlapon elhelyezik véleményezésre.

- További változás a Kht-k megszüntetése, illetve a közhasznú gazdasági társaság típusának, fogalmának bevezetése (a PTK módosítása alapján).
- Tehát rengeteg a várható jogszabály-változás, vajon mennyire tudunk felkészülni a végrehajtásukra?
- További nehézséget okoz, hogy a civil és non-profit kategória nincs pontosan tisztázva (magában a társadalmisításra kerülő stratégiában sem). A stratégia végrehajtása is múlhat ezen a fogalmi tisztázáson (hiszen a dokumentum kizárólag a civil szervezetekre/szektorra vonatkozik). Várhatóan lesz-e olyan „összekötő kapocs” a két szektor között, mint ami jelenleg (bár csak részben) a közhasznú/kiemelten közhasznú jogállású szervezeti kategória.
- Készül-e külön stratégia az ún. szektorsemleges közszolgáltatásokról (azaz, az állami és önkormányzati feladatellátásban nem csak a civil szervezetek részvételének biztosítása és elősegítése, hanem a non-profit és for-profit szféra tekintetében is)?

Kassai Jenőné:

- Véleménye szerint civil az, aki szabadidejében valamit tesz a közös érdekért. Így sok jogi szabályozó értékét veszti. Nem tartja jónak a szerződéses viszony lehetőségét.
- Megemlíti, hogy a gazdasági-politikai tőke besűrűsödött, sok-pártrendszerből kétpártrendszer lett, ehhez képest a civil vonalat kellene megerősíteni. Alapvető érdekünk lenne a választási törvény módosítása főleg a pártalapítás tekintetében. Ezt civil kezdeményezés nélkül nem lehet átvinni.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Felhívja a résztvevők figyelmét, hogy ne politikai síkon folytatódjon a beszélgetés. Tény, hogy baj van a társadalmi aktivitással, de most nem ez a téma.
- Ismételten megkérdezi, hogy az ismert/ismert stratégiában foglalt jogszabály változtatási irányokkal, javaslatokkal kapcsolatban van-e érdemi vélemény, javaslat?
- Amennyiben nincs, kéri, hogy az elkövetkező időszakban ki-ki a saját munkatársaival egyeztetve véleményezze a dokumentumot és a már ismert elérhetőségekre juttassa el azokat.

Kassai Jenőné:

- Egy konferencia-élményére hívja fel a figyelmet, ahol a mély-szegénység problémáira világítottak rá. A civil szervezeteknek fel kellene lépni ez ellen. Hogy lehet, hogy nem szerepel az Emberjogi Chartában a lakhatáshoz való jog.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Pontosít: a lakáshoz való jog nem szerepel benne.
- Fontos lenne értelmezni és pontosítani a fogalmakat. A kormányzati stratégia valahol „kirekesztő”: mi lesz a egyéb non-profit szereplőkkel: egyházakkal, Kht-kal, közalapítványokkal?
- Vannak ellátási szerződéssel állami, önkormányzati feladatot ellátók, köztük kevés a for-profit.
- Valóban féljünk a szektorsemleges „rendszerből”?

Pócs Margit:

- Félni nem szabad. Minden tisztelet azoknak, akik leírják, egyeztetik a stratégiai, törvénymódosítási javaslatokat. Most kell élni a lehetőséggel, később nem

mutogathatunk vissza. A civilek alulról hiátust töltenek be, olyat tudnak, amit más nem. Ez Skóciában is így pl. így működik.

- A közszolgáltatások civilek által történő ellátásától, azaz a „kiszerveződéstől” nem kell félni.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Az ellátási szerződés megkötése nem a végrehajtásnál, megvalósításnál kezdődik. Nagyobb hangsúlyt kellene helyezni az ún. szerződés előkészítési, partnerség-építési szakaszra.
- A stratégiai dokumentumban is fontos lenne ennek végiggondolása, illetve a már felvetett fogalom-meghatározásra, pontosításra.

Dr. Schmidt Józsefné

- A Dunaszekcsőért Alapítvány most készül közfeladatok átvételére. Nehézkes a megállapodás, mintaszerződést kért tőlünk az önkormányzat, a helyes gyakorlat ügyében a minisztérium és az önkormányzat egymásra mutogat.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Jó tapasztalat kellene, hogy mások hogyan csinálják.

Kassai Jenőné:

- Akadnak azért jó példák (a Biokom Kft hulladékgyűjtési akcióit említi). Szerinte ezek is veszélyben vannak az új jogszabály bevezetésével.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Felhívja a figyelmet, hogy nem minden civil szervezet közhasznú, illetve tisztázza a közhasznú, illetve kiemelten közhasznú szervezet jogi kategóriáinak különbözőségét.

Kassai Jenő:

- Valóban fontos a fogalom-meghatározás, mert utána nincs miről vitatkozni.
- Az állami kiadásokat próbálják csökkenteni a feladat-átadással, hiszen, ha non-profit szervezeteknek adnak át feladatokat, az kisebb költséggel jár.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Tisztázza, hogy a non-profit szervezeteknek is a profitszerzés a célja, a profitelosztás tilalma az immanens belső tartalom, ez különbözteti meg a for-profit szektortól.
- Az az érdekes, hogy ha feladatot vállal át nem állami szereplő, megkapja a normatívát.

Kassai Jenőné:

- Az államigazgatás „privatizációját” említi: az elbocsátott köztisztviselők esetlegesen majd „működtetik” az átadott feladatokat ellátó háttérintézményeket.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Az állam igyekszik minimalizálni a szerepét, de mindig lesznek feladatok, amiket nem ad ki a kezéből.
- Lényeg, hogy az ellátási szerződésben pontosan kerüljön meghatározásra az elvárás, feladat-rendszer, illetve maga a támogatás (szociális területen pl. törvény részletezi az ellátási szerződések tartalmát).
- A kormányzati és civil stratégiából a szerződési feltételek hiányoznak.

- A tapasztalattal rendelkezők mivel tudták „rávenni” az önkormányzatukat a feladatátadásra?

Dr. Schmidt Józsefné

- Sokat jelent a háttér (az önkormányzat maximum egy embert tud a feladatra alkalmazni), a költséghatékonyság, továbbá a falu támogatása.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Hatékony lenne tisztázni, hogy kinek mi az érdeke (feladat-ellátás indirekt formájának előnye, hátránya, stb.) és ki mit tud vállalni.
- Probléma, hogy a civilek is sokszor csak pénzt akarnak, de a feladatot nem tudják ellátni, végig sem gondolják, hogy mire van kapacitásuk, illeszkedik-e a bevállalni kívánt feladat a szervezet profiljába, stb.

Kassai Jenőné:

- Probléma továbbá, hogy gyakran nem is a szakapparátussal kell tárgyalni, hanem a döntéshozókkal. Ezáltal nem szakmai döntés születik.
- A jegyző munkáltatója a polgármester, nem biztos, hogy leírja a felettesének, hogy valami esetleg nem egyezik valamely jogszabállyal.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Nem biztos, hogy ez az általános gyakorlat.
- A jelenlegi jogi szabályozásban tehát nincs elég garancia arra, hogy szakmai alapon történjenek a „kiszerezések”?

Szeberényi György

- A polgármestert kell általában meggyőzni. Ugyan a képviselőtestület hagyja jóvá, de amennyiben a polgármester az ügy mellé áll, „átvihető” a javaslat.

Kassai Jenőné:

- Ezek szerint a lobbi a megoldás?

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Ez nem lehet elégséges garancia.

Szeberényi György

- Nem, ez nem a politikáról szól.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- A Fogyasztóvédelmi Egyesületnek nincs szakmai vetélytársa, talán azért van kedvező tapasztalata?

Alpár Rózsa:

- Van más fogyasztóvédő is, pl. a Zöld Kör.

Matis Géza:

- A jogszabályok módosításra szorulnak. Ilyen pl. az NCA is: a kisebb vidéki klubok, helyi csoportok nem tudnak pályázni. Gyakran számítógépük sincsen.

- Szerződés nélkül is át lehet vállalni feladatokat, mint pl. nyugdíjas klub működtetése. A törvényekben vannak „kiskapuk”.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- A nyugdíjas klub működtetése nem állami, önkormányzati feladat. Azokat valóban csak szerződéssel lehet átvenni.
- Abban talán Szeberényi Úrnak van igaza, hogy több jelentkező esetén az kap szerződést, aki a polgármestert meggyőzi.

Szöllős István:

- A Polgárőr Egyesületeknek tiszta a kapcsolódási módja az állami feladatokhoz, azonban problémát jelentenek: a számviteli, adózási szabályok. Túl sok mindent követelnek. Pedig a polgárőröknek az a dolguk, hogy kint legyenek a területeken. Ahhoz, hogy minden rendben legyen, külön könyvelőt, pénzügyi szakembert kell fizetni.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Az NCA-hoz pont ilyen működési költségekre lehet pályázni.
- Ezért kell átgondolni, hogy mi az, ami a jogszabályokban rosszul szerepel – véleményezzünk!
- Van egy joghézag: megalakulni könnyebb, mint megszűnni.
- A szervezetek egy része megalakul, és nem is tudja, hogy milyen feladatai vannak.
- Egységes nyilvántartás is kellene.

Matis Géza:

- A statisztika sem jó, előfordul, hogy egy szervezet akár négy helyen szerepel.

Gyurokné Dr. Bódi Csilla:

- Figyeljük a már említett honlapot!
- Legyen érdemi párbeszéd, mert addig nem lesz igazi, hatékony civil/non-profit érdekérvényesítés. Több ilyen szakmai fórum, megbeszélés szükséges a közeljövőben.

Miskolc

2006. november 14.

Az észak-magyarországi régióban a miskolci CISZOK szervezte a konferenciát. A plenáris ülés mellett a Nemzeti Civil Alapprogrammal kapcsolatos külön szekciót is szerveztek, amely a törvény és a végrehajtási utasítás módosításához gyűjtötte össze a civil szervezetektől a javaslatokat.

JEGYZŐKÖNYV

A konferencia résztvevőit Mezősi Tamás a Szikra Alapítvány képviselője köszöntötte, majd megnyitotta a rendezvényt.

A konferencia szervezői:

- Szikra Alapítvány (CISZOK) Miskolc,
- Életfa Környezetvédő Szövetség (CISZOK) Eger,
- Mozgáskorlátozottak Egymást Segítő Egyesülete(CISZOK) Salgótarján.

A kormányzati civil kapcsolatok fejlesztésének irányelvei című előadást Garas Ildikó vezető tanácsos tartotta (Szociális és Munkaügyi Minisztérium Társadalmi Párbeszéd és Civil Kapcsolatok Főosztálya).

A facilitátort a Szikra Alapítvány kérte fel, Kiss Attila személyében.

Hozzászólások az elhangzott prezentációval kapcsolatban:

Kiss Attila:

Az elhangzott előadás jól példázta, hogy a kormányzat szeretne stratégiában gondolkodni a civilekkel, ez mind a kormányzat, mind a civilek érdeke. Olyan keretet maguk körül látni, ahol tervezni tudnak.

A kormányzat azon túl, hogy partneri szerepet vállal, felvállalta tudatosan a folyamat gazdájának szerepét; vagyis azt, hogy ezt a folyamatot támogatja, végigvezeti. Ehhez azonban külső szereplőkre is szüksége van.

Fontos súlyponti kérdés, hogy az együttműködések meg is történjenek.

A mai nap elhangzottak segíthetik a későbbi hatékony együttműködést.

Felkéri a jelenlevőket a kérdéseik feltevésére.

F. Nagy Zsuzsanna: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Civil Együttműködési Hálózat elnöke

Az irányelveket nagyon jónak tartom. Az előző civil stratégiát, amit a parlament tárgyalt, de nem fogadott el, annak sok javaslatát átvette, fejlesztette. Amit hiányolok az intézkedési csomag része kell, hogy legyen.

Javaslatokat az intézkedések pontjaihoz tennék:

Az egyik a társadalmi részvétel erősítése, segítése. Ebben a kormányzatnak van meghatározó szerepe, és jó lenne, hogy az Aarhusi egyezmény idevágó pontjait alkalmazná. Lehetővé kell tenni, hogy a köztisztviselők is megismerjék a szektort, hiszen a közigazgatási szakvizsga során ugyan tanulnak a nonprofit fogalmáról és az NGO -ról, de ez közel sem elegendő.

Mind a közigazgatási szektor, mind a kormánysektornak a megismerésre lehetőséget kell adni. De ugyanúgy a civil szektort is meg kell tanítani, hogy mik azok az eszközök, azok a területek, mik azok a módok ahogyan élhet a jogainak gyakorlásával.

Ismeretet kell adni, módszert kell adni, hiszen a nonprofit képzések változó színvonalúak. Erre jó lenne egy akkreditált csomagot összeállítani. Az lenne a legszerencsésebb, ha közös szintéren történne a civilek, és közigazgatási szakemberek képzése.

Az állami és önkormányzati feladatok átvállalásához is hozzászólnék

A szociális és egészségügyi ágazatban nagyon jól megteremtették a rendszerét, feladatátvállalási szerződésekkel. Azonban például a környezetvédelem területén két évig volt feladatátvállalás, utána, pedig versenybe kellett szállni az egyszeri faültetéseket végző szervezeteknek a tanácsadó irodákkal. Ez igazából nem jó. A feladatátvállalást úgy érdemes kihelyezni, hogy minőségbiztosított civil szervezeteknek adjuk oda. A minőségfejlesztés, a minőségbiztosítási rendszerek megalkotásában és az abban való részvételt is meg kellene tanulni a szervezeteknek. Ahhoz, hogy legális verseny történjen. Mert attól, hogy lesz feladatátvállalás, nem biztos, hogy egyenlő esélyekkel indulhatnak a szervezetek.

Érdemes a kiemelten közhasznú, közhasznú vita és kategorizálás. Minden civil szervezet közhasznú, nagyon kevés olyan szervezetet ismerek, amelyik nem közhasznú. Például a bélyeggyűjtők is közhasznúak. Értelmes elfoglaltságot adnak maguknak. Azonban kiemelten közhasznúnak véleményem szerint kizárólag az állami feladatokat végzőket lehet nevezni. Hiszen kormányzati feladatot, tevékenységet látnak el, vállalnak át, nagyon nagy fokú felelősséget vesznek át, a kormányzattól, annak a szolgáltatásnak az ellátásában. Nagyon fontos a közszerződések megjelenése, azt gondolom ennek az önkormányzatok is örülnének, ha egy egységes rendszer lenne, hiszen számos vitára ad okot egy-egy ilyen szerződés nyilvánosságra kerülése, mert van amiben túl sokat követelnek, van amiben meg túl keveset, de túl sok pénzért.

Még egy fontos dolgot említenék. Nonprofit törvényként emlegeti sorozatban a kormányzat az NCA törvényt. Én azt gondolom, elhangzott itt is egy megfogalmazásban, hogy nonprofit törvény, Remélem ez csak szóbotlás volt, mert az NCA törvényről mindenki tudja, hogy miről szól.

Garas Ildikó

Elnézést többet nem fogok belebeszélni, de a nonprofit törvény a közhasznú szervezetekről szóló törvény, azt hívjuk nonprofit törvénynek.

F. Nagy Zsuzsanna: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Civil Együttműködési Hálózat elnöke

Igen de arra sem illik, hanem végre valóban kellene egy nonprofit törvény, amiben átfogóan az 1%-tól kezdve a közhiteles nyilvántartásig mindent, ami az irányelvben benne van összefoglalnánk. Ugyanis a kormányrendeletekkel szabályozott folyamatok azt gondolom gyengébbek, mint egy törvényi szabályozás. Tehát hosszú távon mindenképpen egy törvényi garanciára lenne szüksége a szektornak, ahhoz, hogy stabilan, átláthatóan, és biztonsággal működjön, és tervezni tudjon, és saját stratégiákat meg tudjon fogalmazni.

Még egy dolgot szeretnék megemlíteni utolsóként (az NCA-val kapcsolatban), a szektor profiljának tisztázása kapcsán. Elsősorban közalapítványok, közhasznú társaságok, pártok, párthoz közeli alapítványok, egyesületek kivételével számolnak. Mint volt NCA kollégiumi tag is azt gondolom, hogy érdemes még tovább bővíteni ezt a sort, vagy minimum erről vitát nyitni. Remélem erre a szekciókban sor kerül.

A kormányzati, vagy önkormányzati alapítású, vagy részvételű illetve vállalkozási alapú szervezetekről: azt gondolom, hogy az önkormányzatok normatív támogatást kapnak a

tevékenységükért. Az, hogy alapítanak civil szervezeteket önkormányzatok szövetségei, vagy polgármesterek szövetsége, nagyon tiszteletre méltó. Végezzenek jó szakmai munkát, de ehhez, nem hiszem, hogy civil pénzt kellene lehívniuk. Ugyancsak nem gondolom, hogy a Magyar Kereskedelmi Vállalkozói Szövetség és Kamara, mint civil szervezet az NCA -ból kellene, hogy támogatást kapjon. Nekik ott van a profit, amit megtermelnek, és amivel fenntartják magukat. Tehát az önkormányzati szektornak a normatív támogatás, a vállalkozói, gazdálkodó szektornak a saját profitja ott van, ellenben a civileknek nincs más, mint ez a picinyke kis NCA. Kéretik szépen ezt békén hagyni. Köszönöm szépen a figyelmet.

Molnárné Hegyemi Krisztina: Humán Integra Alapítvány munkatársa

Leginkább az NCA törvénnyel kapcsolatban egy felvetést szeretnék elmondani. Elég sok problémánk akadt a megyében és a régióban az elektori regisztrációkkal kapcsolatban. Azt tapasztaltuk, hogy a nagyobb megyékben kevesebb a megyei szintű tevékenységet végző szervezet, éppen ezért létszámban valójában sokkal szélesebb civil szférát kisebb szervezetek képviselnek, kisebb hatókörű szervezetek. Ugyanakkor a regisztráció a megyei tevékenységhez lett kötve.

A másik, pedig az, hogy elég sokba kerül munkában, és valószínűleg pénzben is az, hogy úgymond bizonyítsák a szervezetek választási ciklusról, választási ciklusra, hogy ők megyei szinten tevékenykedtek. És hát voltak ebből vitás kérdések, hogy valaki megyei szintűnek deklarálta magát, de nem mindegyik ilyen jellegű projektjét fogadták el megyei szintűnek, vagy megkérdőjelezhető volt. Úgy gondolom, hogy ami fel lett vetve a fejlesztési irányelvekben, hogy biztosítani kellene minden szinten az érdekképviselést, illetve a kormányzat hagyja, hogy a civil szféra kitermelje a saját érdekképviselést. Biztosítani kell, hogy az NCA -n belül is, ami azért gerjeszti most ezt az egységesülési, egységes érdekképviselő kialakulását, minden szervezet úgymond jogalanyi módon regisztrálhassa magát az NCA -ban, az NCA elektori gyűlésébe.

Tehát ne kelljen bizonygatni, hogy ki milyen szintű szervezet, milyen tevékenysége volt az elmúlt néhány évben, mennyire sikerült ezt meg is valósítani, és így nem lesz vita a régiókon belüli megyékben, hogy hány elektorállító szervezete van.

Holló Vilmos, Gyöngyösi Kolping Család Egyesület

Én néhány észrevétellel vitatkoznék. Mert nem minden civil közhasznú, vannak ott személyi összeférhetetlenségek, ez jellemző a civilekre. Előfordul, hogy házaspárok dolgoznak együtt, és ugye például pénz is forog, kizárja a közhasznúságot a dolog.

Annyiban vitatkoznék az először megszólaló hölgygel, hogy minőségbiztosítási rendszert kiépíteni egy bevétellel nem rendelkező civil szervezetnek elég kockázatos. Erre legalább pár százezer forint kell, hogy legyen egy minőségbiztosítási rendszer. Csak olyan követelményt támasszunk magunkkal szemben, aminek legalább az esélye megvan, hogy elérhető.

Az NCA -ban nevesítésre került egy-két dolog, települést nem mondanék, de abban viszont egyetérték a hozzászólóval, hogy x település és kistérség társulása, holott a polgármesterek vesznek benne részt személy szerint, az égvilágon semmi közük a civil mozgalmakhoz. Mert ők személyükben a települést képviselik. Én, ahogy emlékszem rá itt a régióban is volt olyan, hogy az első két pályázat köre úgy oszlott meg, hogy van, ahová adtak rá pénzt, van, ahol pedig elutasításra került. Az egységes szemléletet itt valahogy meg kellene teremteni. Ahogy fogy az állami pénzeszköz, és idézőjelben kinyomódnak a feladatok a civil szférára, ezzel egyre inkább számolni kell. Viszont a klasszikus NGO-t azért ehhez képest előnyben kellene részesíteni.

Kiss Attila

Én mindig azt szoktam mondani, hogy ha valaki a mi táborunkhoz akar tartozni, az azt jelenti, hogy mi jó tábor vagyunk. Ha az önkormányzatok akarnak a civil szférához tartozni, akkor perspektívát látnak benne.

Szemán Erzsébet a Pétervására-i kistérségből

Én egy dilemmámat szeretném megosztani. A civil életből a politika vonuljon ki, pontosabban, önkormányzati képviselők, megyei önkormányzati képviselők, ne vállalhassanak civil szerepeket, pozíciókat. Ne legyenek NCA tagok, kollégiumi tagok, egyesületi tagok. Én ezt, mint civil támogatom, de felmerült az a kérdés, hogy például a mostani köztársasági elnököt bizony-bizony civilek delegálták. És akkor itt az és a részemről. Borzasztóan nehéz feloldani, de egy szempont azért lehet.

Mezősi Tamás: Szikra Alapítvány

A stratégiához szeretnék hozzászólni. A harmadik pillérrel kapcsolatban a civil szervezetek hatékonyságának, működésének elősegítésével kapcsolatban, nem hangzott el, ha jól figyeltem a legkisebb szervezetek terheinek csökkentésével kapcsolatban, hogy számviteli és könyvviteli terheket lehetne-e csökkenteni, illetve milyen mértékben? A dolog abszurditását akik kisebb szervezetektől jöttek ismerik. A legkisebb szervezetek, mondjuk az egyesületek beszedik a tagdíjukat, azért, hogy abból egy könyvelőt lehessen alkalmazni, aki lekönyveli azt, hogy beszedték a tagdíjukat, és alkalmaztak egy könyvelőt. Azt hiszem ezt az abszurditást jó lenne, ha fel tudnánk számolni.

Garas Ildikó

Én tudtam, hogy nem kellett volna beszélnem az NCA -ról, mert a kérdések zöme ezzel volt kapcsolatos. Azért megpróbálok rá becsülettel válaszolni.

Az NCA -val kapcsolatban, mivel ott a civil szervezetek delegáltjai ülnek, a testületekben, mind a kollégiumban, mind a tanácsban feljűk lehet egy csomó javaslatot közvetíteni. Ezt a prezentációt is az NCA tanácsstagok és kollégiumi tagok készítették. Ezt kiegészíteni ki lehet a különböző javaslatokkal.

Van egy dolog az NCA kapcsán, ami a kedvezményezett körnél jön elő, de egészében átfogja a civil szektort. Ez pedig az egyesülési jognak a szabadsága. Nagyon meg kell gondolni, hogy mi alapján kezdűk el minősíteni azokat a szervezeteket, amelyek az egyesülési jogról szóló törvény alapján jöttek létre, amely az alkotmányból levezetve egy egyesülési jog szabadságot biztosít mind magánszemélyeknek, mind jogi személyeknek.

Az, hogy milyen módon kezdűk el szűkíteni, az egy nagyon ingatag terep. Pártalapítványok esetében pontosan fel lehet sorolni, hogy hány pártalapítványról beszélűnk, de azoknál az egyesületeknél, amelyek az egyesülési jog alapján jöttek létre, ne adj isten még a közhasznú minősítést is megszerezték, és elkezdűk mérlegelni, hogy kik hozták létre, kik a tagjai, nem vagyok benne biztos, hogy ennyire kristálytisztán el lehet választani szervezeteket és ez által lehet a kedvezményezett kör szűkíteni, de elképzelhető.

Ez azonban egy hosszabb folyamat része. Ez egy nagyon fontos szakmai vita, hogy kik is tartoznak ide. Kiket nevezűnk civil szervezetnek, mik a jellemzői, és melyek azok a szempontok, ami alapján minősíteni lehet. Maradűnk az egyesülési jognál, amely nagyon kevés kritériumot határoz meg. Vagy kifejezetten egy forrás esetében teszűnk különbséget. Úgy gondolom, hogy az ezzel kapcsolatos szakmai párbeszédet el kell kezdeni.

Az elektori jelöléssel kapcsolatban azt gondolom, hogy a tanács kompetenciája, de én is felírtam és az összefoglalóban is benne lesz. Természetesen a tanács tagjai felé közvetíteni

fogom, valamint azokkal, akik a tanácstagokkal együtt a jogszabály módosítását előkészítik.

Ki lehet testületi tag és ki ne legyen? Ez itt a párhuzamosságra vonatkozik. Tehát egy időben ne történjen meg. Az viszont jó, ha előtte volt országgyűlési képviselő, vagy utána lesz, mert a civil szervezeteket jobban tudja képviselni.

Köszönöm a megerősítéseket, amelyek az irányelvekre vonatkoznak. A mi együttműködésünk nem ott ér véget, hogy február 28-án lesz egy kormány által elfogadott kormányhatározat, és akkor majd 2010-ben visszatérünk arra, hogy mi valósult meg.

Hanem úgy gondolom, hogy az együttműködés ott is folytatódik, hogy az irányelvek alapján összeállított intézkedési tervben lévő feladatok megvalósítása közösen tud megtörténni. Folyamatosan egyeztetni kell, meghatározni, hogy a jogi környezet átvilágítása során és újraszabályozások során melyek azok a dolgok, amelyekre figyelni kell.

A koncepciókat közösen kell előkészíteni, sőt a nagyobb horderejű jogszabályoknál már a véleményezés is egy közös munka. Elég időt kell hagyni, hogy ne csak a koncepcióról, hanem a normaszövegről is lehessen beszélni. A következő négy évben is az együttműködésnek folytatódnia kell. Feladatonként, ágazonként, szintenként kellene a partnerek, nem csak egy partnerre van szükség. Fontos, hogy közös képzések legyenek, ahol a célcsoporttal, vagy a segítőkkel tudnak találkozni. Ha közfeladatot vállal át egy szervezet, akkor nagyon fontos a minőségbiztosítás. Az operatív programok kidolgozása most zajlik, az előző ciklusban humán erőforrás operatív programnak hívták, az új neve társadalmi megújulás operatív program. Itt lesz egy civil szektor fejlesztését szolgáló operatív program is.

Az átfogó nonprofit törvény, ez az igény mindig előjön. Ezt nagyon nehéz megoldani. Ami megoldható, az, hogy a meglévő törvények segítségével összehangolni, összerakni így egy egységes törvényt. Összehangoltabban kezelni, mint ami eddig történt. Átfogó kódexet ez az irányelv nem tűz ki maga elé, és ezt nem is tudja felvállalni. Jó néhány ilyen koncepció készült, a NOSZA nonprofit szektoranalízis az EMLA Egyesület gondozásában, vagy az Ökotárs Alapítvány által gondozott civil jövőkép, ami tavaly készült el. Egyik fontos része a jogi szabályozás felülvizsgálata. Fontos a folyamatos egyeztetés a jogszabályok módosítása kapcsán.

Még egy dolog az elektori regisztráció kapcsán.

Párbeszédre, vagy vitára nagyon kíváncsi lennék, hogy mely szervezetek lennének azok, akik részt vennének benne. Mindenféleképpen legalább két oldala van ennek a vitának.

A minőségbiztosítást az a szervezet készítse el, amelyik közfeladatot vállal át. Ez azonban ne legyen kötelező, és aki elvégzi, az legyen támogatva.

Az irányelvekben szerepel a kis szervezetek adminisztrációs terheinek a csökkentése. Ezt felül kell vizsgálni. Hol és miben lehet csökkenteni.

Fontosnak tartom, hogy miből lehet megvalósítani, mert ugye a forrásokat nem adjuk meg. Ezek a célok azonban, ha jobban megnézzük nem igazán forrásigényesek.

Kiss Attila

Vesszőparipám, hogy a civil szervezeteknek saját fejlődési menetük van. Amikor olyan kérdésekről beszélünk, hogy forráshiány, vagy minőségbiztosítás, akkor a civileknek meg van a sajátos értelmezése. Forráshiányra tanítani civileket nagyon nehéz, hiszen forráshiányos környezetben élnek. Ők ezt pontosan tudják, hogy hogyan kell forráshiányban működni. Azért működnek, mert erre képesek.

A minőségbiztosítással kapcsolatban megint egy nagyon veszélyes területet érzek. Hiszen ez egy költségigényes terület. A minőségbiztosítás során a partner egy garanciát szeretne arra, hogy úgy csináljuk, és azt csináljuk, ahogyan azt ígértük. Ezt lehet minősíteni sok

pénzért, és lehet bizonyítani működő programokkal. Azt tudom tanácsolni, hogy azok a kérdések, amik egyértelműnek tűnnek, ne vegyük egyértelműnek, hanem szánjunk erre az egyeztetésre nagyon sok időt, hogy elfogadható legyen, és talán akkor könnyen tovább tudunk előrejutni olyan kérdéseken, hogy a politika jelen legyen-e a civilségben, vagy ne.

Szegleti Sándor, Varbói Kulturális Egyesület

A pályázati dolgok egyszerűsítésével egyetértek. A Mezősi Tamás felvetésével is egyetértek, sőt én tovább is mennék, az elszámolási, könyvelési dolgokkal.

Kérdésem az lenne, hogy van-e valamilyen olyan szándék, hogy készíteni egy olyan kimutatást, hogy a kiutalt pénzek hány százaléka megy az elosztórendszerbe, és hány százaléka kerül ki valóban a civilekhez, akik valamit alkotnak is belőle.

Dr Gulyás István Heves megye, Magyar Rendőrmúzeum Baráti Köre és Kulturális Egyesület, Tarnaméráért Kulturális Egyesület

Véleményem szerint nem rosszabb a közhasznú társaságoknál a kiemelten közhasznú. Azért, mert nehéz azonos szintre helyezni.

„Névtelen” hozzászóló

Véleményem szerint a közfeladatok kicsit szűk körben lettek meghatározva. Mi ketten vagyunk Gyöngyösön, az önkormányzat által nem kötelező feladatokból látunk el egy szeletet. A minőségbiztosítás az azt jelenti, hogy a leírtak szerint jár el valaki. Ezt elkészíteni elég nagy összeg.

Matiscsákné Lizák Mariann, MINŐIES Alapítvány

Kérdésem az lenne, hogy az irányelvekben hol tudnánk azt megtapasztalni, hogy a civil szféra foglalkoztathatóságának javítása tetten érhető. Hogyan lehet azt megtalálni a foglalkoztatottságban, hogy valaki önkéntes munkát végez. Ennek milyen számviteli és jogszabályi vonatkozásai lehetnek.

Garas Ildikó

Áfa visszaigényléssel kapcsolatban kérem, hogy írják le a kérdéseiket, és én rákérdezek ezekre a dolgokra.

Önkéntességgel kapcsolatosan azt tudnám elmondani, hogy a közérdekű önkéntességről megszületett a törvény. Ezzel kapcsolatban hamarosan megjelenik egy kiadvány, az Önkéntes Központ Alapítvány készítette el a mi támogatásunkkal. Ez az önkénteseknek egy információs füzet, másrészt a fogadószervezeteknek nyújt információt. A közérdekű önkéntességnek a nyilvántartása hatósági feladat, az a minisztériumnál van, de ez is egy olyan terület, ahol sokkal nagyobb tapasztalattal rendelkező civil szervezetek vannak. Önkéntességgel kapcsolatban javasolom, hogy az Önkéntes Központ Alapítványhoz forduljanak. Itt a honlapon megtalálhatók a régiós partnerek. Itt Miskolcon az ÖTLET Program kapcsán a Demokratikus Ifjúságért Alapítvány a partnerük. Ők tudnak a felmerülő kérdésekben segíteni.

Azt, hogy mennyi kerül a szektorhoz, az NCA esetében pontosan kimutatható. 8% a működési költség és a testületi tagok tiszteletdíjai. A maradék 92% kiosztásra kerül. Persze vannak olyan források, ahol nem mutatható ki ennyire egyértelműen.

Kiss Attila zárja a délelőtti előadást. És ismerteti a délutáni programot

Szekcióülés: A kormányzati civil stratégia

A facilitátor szerepét Kiss Attila tölti be.

Hozzászólások

Márinka Ferenc, Salgótarjáni Bányász Önszegélyező Egyesület

A szolgáltatók nyújtsanak kedvezményes lehetőségeket a civil szervezeteknek. Például postaköltség.

Bácskai László, Salgótarján

Szó volt itt a politikamentességről. Szerintem a politika áthatja az életünket, és befolyásolja is azt.

Ne kelljen külön könyvelőt alkalmazni, mert szinte az viszi el a pénzt.

Tóth Sándor, Alsózsolcai Faluszépítő Egyesület

Van némi önkormányzati kötődésem, hiszen kistérségi megbízott vagyok.

A civil szervezeteknek és az önkormányzatoknak együtt kell működni abban, hogy közös javaslatokat, felvetéseket tegyenek le a kormány elé az igazolások beszerzésével kapcsolatban, hiszen a nonprofit szervezetek szinte Canossát járnak. Azt hiszem már elvárható az, hogy a kormányzat részéről kiírt pályázaton nyilatkozzon a nonprofit szervezet arról, hogy nincs köztartozása, és amennyiben kíváncsi erre a pályázat kiírója, akkor a másik kormányzati szervtől egy zárt rendszeren belül, számítógépes rendszeren belül le tudja kérni.

Közhasznúsággal kapcsolatosan, az igazi minősítés az, hogy a pályázat benyújtása során, hogyan tudják megvédeni. Ez semmi más, mint a fenntarthatóság.

Kiss Attila

Hogyan lehet bizonyítani azt, hogy működik a közösség, azon túl, hogy ő ezt lenyilatkozza? Mert ez itt az alapkérdés, hogy ez a dolog ahelyett, hogy elhíhető lenne, dokumentálni kell. Hogyan tudjuk a működést másképpen bizonyítani?

Tóth Sándor

Úgy gondolom, hogy két témát is megemlíthetek. Vagy egyrészt a partnerség, amit pályázatban megjelöl. A másik pedig, hogy a pályázatokban előző pályázati referenciákat is szoktak kérni. Milyen előélete, milyen múltja van? Felvetődik a kérdés, hogy mi van akkor, ha valaki először pályázik. Itt nyilván a kitűzött célokkal, és a civil szervezettel szemben is meglehet az a bizalom, hogy leírt valamit, aláírta, lepecsételte, akkor talán ezt az elsődleges bizalmat meg lehet adni neki is.

Kiss Attila

A javaslat akkor az lenne, hogy a korábbi referenciák nagyobb súllyal működhessenek, mint eddig.

Bihari József, Gyöngyös Honvéd Kaszinó Kulturális Egyesület

A kapcsolatépítés, a pár évvel ezelőtt létrehozott civil házak egy nagyon jó kezdeményezés

volt, valamint hasznos is volt. A civil szervezetek úgy gondolom még nem voltak felkészülve az önállóságra, és a Házak ebben segítettek.

Úgy hallom mindenkinél gond a bank, végigjárják, hogy mikor, hol alacsonyabbak a költségek. Talán egy központi alap létrehozásával is lehetne csinálni egy olyan bankot, amely nonprofit lenne.

Az áfával kapcsolatban annyi a meglátásom, hogy mi befizetni befizetjük, de vissza nem kapunk semmit, úgy, mint egy vállalkozás, aki visszakapja.

Az NCA-nak el kellene gondolkodnia, hogy a különböző kiírásokat hogyan teremtik meg ennek a lehetőségét.

.....hozzászólás

Én a közhasznúsággal azért vitatkoznék. Azért közhasznú egy szervezet, hogy az elért eredményt nem osztja fel, és nyilvánosságra hozza az adatait. Ami könnyítést lehetne elérni, az, hogy a közzététel költsége alól mentesíteni a szervezeteket.

Az áfa témával kapcsolatban: A terembérlet után nincs áfa, igen ám, de akkor a költségek áfáját sem lehet visszaigényelni, amit ráfordítunk.

A harmadik dolog a bank. Az OTP most 2400 Ft-ért készíti számlavezetést, valamint a többi költségek, ha mozgás is van. Általában jó pár ezer forint havonta a költség, és kapunk száz forinttól valamivel több kamatot. Szerintem is lehetne egy külön bankot létrehozni, akár Civil Bank néven, ez már fantázia kérdése.

.....hozzászólás:

Meglátásom szerint az első legnagyobb civil szervezet, az a kormány és az államigazgatás. Hiszen azért bízta meg őket a lakosság, hogy ellássa, amik egy ország irányításához kellene.

Elhangzott, hogy országgyűlési képviselő, önkormányzati képviselő az NCA-ban ne lehessen tag. Ez a kistérségekre hátrányosan hat. Itt sokszor több feladatot is ellát az értelmiség.

Véleményem szerint ezt a település méretben kellene meghatározni.

Elhangzott az is, hogy a párhuzamos forrásigénylés, milyen káros, és hogy ezt csökkenteni kell. Ez abból a szempontból jó, hogy több helyre is beadhatta a pályázatát, és úgy is csak egy kis részt kapott belőle, de ezt több helyről. Most, hogy ha csak egy helyről kérheti a pénzt, akkor, ha visszautasítják a pályázatát semmit nem kap.

Az állami feladatok átvállalásával kapcsolatban az a véleményem, hogy az állam ne adja át a feladatokat, hanem azokat lássa el. Azt, hogy bizonyos feladatok ellátására alakulnak polgári kezdeményezésre is szervezetek, az egy versenyhelyzetet teremt, és ennek a helyzetnek a felismerésekor segíteni kellene a szervezeteket.

A szervezetek mérete befolyásolja a lehetőségeiket. A pályázatok egyszerűsítésre szorulnak. Sok a költség vele, és sokszor a kis szervezetek nem tudnak pályázni.

Sokszor van olyan, hogy a szervezetek működésre kapnak pénzt, de munkaerő foglalkoztatására már nem.

Kónya Lajos, Eger Konszenzus Alapítvány

Az állami és civil szféra kapcsolatáról, és a feladatok átvállalásáról szeretnék beszélni.

Alapítványunk működteti Egerben a családok átmeneti otthonát. Ezt az egri önkormányzattal történt ellátási szerződés alapján végezzük, és az állami költségvetésből az erre jutó normatívát az alapítvány kapja, a működés biztosításához.

Egy másik alapítvány kuratóriumi elnökeként egy programunk most futott le. Ott az OFA-tól a szociális gazdaság területén tudtunk benyújtani pályázatot, közel 22 milliós nagyságrendben 12 hónapos futamidőre. Ott szociális gondozást és ápolást, valamint házi gyermekfelügyeletet valósítottunk meg 12 hónap alatt. Azt sajnáljuk, hogy ez a program nem mehetett tovább, mert a két-három hónapos idegenkedés a szolgáltatást igénybe vevők részéről, most már olyan érdeklődést mutatott, hogy szükség lenne rá. Hét fő szociális segítőt foglalkoztattunk. Ezt 11 együttműködő községgel valósítottuk meg.

Jó lenne, ha az illetékes szervek nyitnának a civilek felé.

A prezentációhoz két dolgot szeretnék hozzáfűzni.

Az egyik a civil szervezetek nyilvántartásának a rendezése. Mielőtt az NCA pályázatok megnyíltak, akkor már olvashattunk olyan véleményeket, hogy Magyarországon 60-65 ezer civil szervezet működik. Amikor a pályázatokat be lehetett nyújtani, akkor ez a szám a 10 ezret sem érte el. Úgy látom, hogy akkor tényleg nagy baj lehet a nyilvántartásunkkal. Egyetértek azzal, hogy rendezni kellene.

A következő a statisztika. Nem tudom, hogy minden szervezet kapja-e a KSH-tól az adatlapot. Nekünk, kis szervezet lévén, egy napig tart annak a kitöltése. Szerintem a civil szektorról van nyilvántartás a Statisztikai Hivatalnál. Úgy látom, hogy az összehangoltság területén lehet probléma.

Az APEH-nál már kialakult az, hogy nyilatkozattal el tudjuk intézni a köztartozást. Ilyen bizalmat szeretnénk mi is.

.....hozzászólás:

Mi nagyon sok segítséget kaptunk a civil háztól, ami nem feltétlenül anyagi segítség volt, hanem a könyveléssel, és a statisztikával kapcsolatos.

A szervezetünk könyvelője, valamint az előző könyvelők, akik nagy tapasztalattal és körrel rendelkeznek, őket is megállítja a civil szervezet könyvelése, akadályokba ütköznek. Fontos, hogy legyen egy könyvelő és fizessük ki neki a szolgáltatásait.

Mikor fog az megjelenni, hogy lehet majd pályázni arra, hogy megvalósítsunk olyan civil központot, hogy egy településen belül, vagy térségen belül egy helyen, egy központ legyen ezeknek a szervezeteknek, ne mindegyiknek külön- külön?

F. Nagy Zsuzsanna, Miskolc

Két témában erősíteni lehetne az irányelvek szövegét.

Az egyik az állami ingatlanok tulajdonátadása. Ezeket felül kellene vizsgálni, és újból meghirdetni.

A másik téma pedig, amely szintén fontos a szektor szempontjából, az, hogy az ágazat, illetve az európai uniós forrásokra vonatkozóan törekedjen a kormányzat előfinanszírozás lehetőségének, és a saját erő minimalizálásának a meghatározására a nonprofit szektor számára.

Ezeket az irányelvekbe bele lehetne tenni. Mi egyébként a ROP- ba és a TAMOP -ba ezt a két javaslatot betettük, de azt hiszem, hogy minél több helyen van annál jobb.

Újlaki István, Salgótarján

Többen említették a civil mozgalommal kapcsolatban az egyszerűsítést. Ennek egyik területét mi ilyenekben látjuk: cégbíróságok bejegyzési tevékenységének egyszerűsítése. Ezt nem lehetne átadni az önkormányzatoknak? Sokszor a személyes konzultációk segítenének, személyesebbé lehetne tenni a kapcsolatot.

Úgy gondolom, hogyha egy civil szervezet közhasznú, akkor arról az önkormányzatnak tudnia kell. Ha tud róla, és látja a munkáját, akkor ő adhatná az igazolást, akkor is, ha a minősítés joga marad a megyei bíróságoknál, cégbíróságoknál.

Pályázatokról is többen beszéltek. Mi a salgótarjáni civil házról tudjuk, hogy sokszor erőn felül is segítik a szervezeteket. Talán még abban lehetne segíteni, hogy a pályázatiíráshoz valamilyen részfoglalkozású munkaerőt biztosítanának, az nagyon nagy segítség lenne.

Több helyről halljuk, a kistérségek szövetségének létrehozásának igényét. Van, ahol már működnek ilyenek. Ahol működik, ott talán közzé kellene tenni azt, hogy miért hasznos, kiknek hasznos, követendő példa-e? A területi szövetségeken kívül nem nagyon esik szó az ágazatiakról.

.....hozzászólás:

Az állami ingatlanok tulajdonátadásához szeretnék hozzászólni. Mi egy ilyen ingatlanban tevékenykedtünk, amelyet pályázat útján nyertünk el. Ezt az épületet fel is újítottuk, majd elég csúnyán kitétek minket onnan a politikusok. Az ingatlant a mai napig nem használják semmire. Ezek felülvizsgálatát én is javaslom.

A másik az áfával kapcsolatos. Az áfát nem tudjuk mi sem visszaigényelni, mint a vállalkozói szektor. Ennek a módosítást javaslom.

Kövérné Domokos Ágnes, Recik

Mi a 2007-2013-es pályázati rendszert, módszert tanuljuk és fogjuk gyakorolni másfél év időnagyságban. Ezt a szolgáltatást igénybe lehet venni, azt a szervezetek felé közzé is tettük a Reciklika újságban. Mi a tanultak alapján pedig megpróbáltunk segíteni a felmerülő problémákban.

Mészáros László, Háló s Fialokért Segítő Foglalkozásúak Egyesülete

Fontos lenne, hogy a civil szervezetek tájékoztassák egymást, akár a pályázatokkal kapcsolatban is. Az is fontos hogy a pályázatokban benne legyen, hogy milyen szervezetekkel működnek együtt, és nem a konkurenciát erősítsük a szervezetek között.

F. Nagy Zsuzsanna

A kis szervezetekre és a be nem jegyzett szervezetekre való megoldás egyikét szeretném vázolni. Lengyelországban egyszerű egyesületnek nevezi őket a szakirodalom. Azt hiszem minimum három ember kell hozzá, akik bejelentkeznek az önkormányzathoz. Kapnak egy lajstromszámot, ami alapján legalább önkormányzati szinten tudnak pályázni. Nem kell könyvelő, nem kell adminisztráció, referencia.

A gyakorlatban ezt az irányelvekben meg lehetne említeni ezt a lengyel példát.

.....hozzászólás:

Mi van akkor, ha egy önkormányzat forráshiányos, önmagát is képtelen támogatni, nem hogy egy civil szervezetet?

Tóth Attila, Gyöngyösi Junior Art Alapítvány

Felmerült az, hogy az állami struktúra és a feladatátvállalás a civil szervezetek részéről ne választható el. Ez a struktúra változóban van. A kormányzat olyan ösztönzőket építhet be a kistérségbe, az önkormányzatok számára, amely az önkormányzatokat arra ösztönzi, hogy az üresen álló ingatlanokat jó szándékkal hasznosítsa olyan módon, hogy a közellátást is fejleszti. Ezek az ösztönzők már meghaladják a képességeimet, hogy kitaláljam.

Kiss Attila megköszöni a hozzászólásokat, észrevételeket, majd felhívja a figyelmet, hogy a kiosztott javaslati lapokat juttassák el a Civil Szolgáltató Központhoz, majd ezt követően zárja a konferenciát.

NCA-szekcióülés

Mezősi Tamás; Szikra Alapítvány /Miskolc/ - facilitátor

Ismerteti az NCA törvény módosításának jelenlegi helyzetét, majd felkéri az „NCA szekciót” választókat, hogy tegyék meg észrevételeiket az NCA-val kapcsolatban, szóljanak hozzá röviden egymás felvetéseikhez, amennyiben megjegyzésük pontosító jellegű.

Elmondja, hogy megfogalmazhatók egymásnak némileg ellentmondó felvetések is, illetve felhívja ismételten a véleménykérő lapokra a figyelmet, amin még az elkövetkező héten is megtehetik szövegszerű javaslataikat a képviselők.

Sajnos körülbelül ennyi lehetséges ebben az egy órában, ennél pontosabb munkát nem vállalhatunk fel. Nem tudunk egy 3 oldalas szövegszerű dokumentumot megfogalmazni, megvitatni, megszavazni, erre e keretek között nincs lehetőség. Ám valószínűleg nagyon hasonló problémákat is látunk az NCA működésével kapcsolatban, valószínűleg nagyon hasonló felvetéseink is lehetnek, amikben egyet tudunk érteni, és aminek van értelme. Ezt közösen megvitatjuk, megfogalmazzuk ahhoz, hogy ez később akár a szabályozásba is valamilyen módon be tudják építeni. Abból a szempontból nagyon kedvező helyzetben vagyunk, hogy jelenleg működő, NCA-s kollégiumi tagok ülnek a társaságunkban, illetve az NCA Tanács tagja, Papp Mónika is körünkben van. Tőlük nem azt kértük, hogy egy kérdezz-felelek vitába kavarodjunk bele, most nem ez a feladatunk, hanem hogy a felvetett észrevételekre szintén pontosító, javító jelleggel igyekezzenek konstruktívan hozzászólni, és rámutatni azokra a korlátokra, amik miatt valamelyik úton nem érdemes továbbmenni. Itt befejezem működésemet, a szót átadom a jelenlévőknek.

- (Hamvas Ágoston; Heves Megyei Polgárőr Szövetség elnöke): A kiemelkedően közhasznú szervezetek – mint a polgárőrségek – kapjanak több támogatást, mint a nem kiemelkedően közhasznúak.
- (Danhauser Sándor; Tiszaújvárosi Nyugdíjas Egyesület): A szigorodó pályázati feltételek miatt a kis klubok ellehetetlenülnek. A támogatásra szánt összeg 50%-át alanyi jogon – tehát létszamarányosan – kérnénk, a másik fele továbbra is pályázható lenne.
- (nincs név): 1. Az alapítványok által támogatásra gyűjtött pénzeszegek levonásra kerülnek az éves mérlegből, emiatt – bár lehet, hogy több pénzt szerzett, mint egy egyesület – kevesebb pénzhez juthat az NCA-tól, az adományoknak valahogyan meg kellene jelennie az éves mérlegben. 2. Kössék az NCA-pályázatokat valamiféle regisztrációhoz, nyilvántartáshoz (pl. bejelentkezéshez a Civil Házakhoz), hogy kiszűrhetőek legyenek az álszervezetek, a nem működő egységek.
- (név nem érthető): Az 1%-os felajánlásokat vegyék figyelembe az NCA-pályázatok elbírálásánál, tudnillik ez nagy társadalmi támogatottságot jelez, ami pozitív értékelési szempont kellene, hogy legyen.
- (Pálkásné Julika, Észak-Magyarországi Regionális Kollégium): 1. A kis szervezetek nem tudják meghatározni működési céljaikat és feladataikat, így azt sem tudják megfogalmazni, hogy mennyi a működési összeg. Tanulják meg azt, hogy mit takar a „működés”, és arról írjanak. 2. Szerintem gond van a pályázati kiírással, a tanácsi elvekkkel. Egy példa: az egyikben szerepel, hogy fontos dolog a szoftver alkalmazása, és felsorol ilyeneket, hogy: számítógép, digitális fényképezőgép, stb. Lehet, hogy ezt egy kis szervezet az első évben megvette, de a második évben beírja, hogy neki notebook kell, mert erre van rákényszerítve. A működési pályázati kiírást szerintem közelíteni kell a kis szervezetekhez, az élethez, hogy ne kelljen mesterséges működési költségeket előállítaniuk. 3. A szervezeteknek ugyanakkor be kell látniuk, hogy nem az NCA az egyetlen forrás. 4. Az elszámolatlan pénzek ne kerüljenek vissza a költségvetésbe, hanem legyen egy tartalékalap, a második körben osszák fel. 5. Diszkrimináció, hogy csak két év után pályázhatnak az egyesületek. Az alakuló szervezeteknek adjunk egy „seed money”-t, egy magpénzt, amiért az alapító vállalna személyes felelősséget. A frissen alakult szervezeteknek azonnal lehessen pályázni.

- (Kelemen László; NCA Civil Szolgáltató Fejlesztő Kollégium): 1. Ha egy szervezetnek van egy jól működő gazdasági egysége, akkor nem kéne odaítélni neki 1-1,5 millió forintnyi működési pénzt, ami sokszor csak azért kell neki, hogy kipipálja, meg volt az éve. 2. Nem szabad alanyi jogon kiosztani az NCA forrásokat, mert az csak a pénz elaprózódásához vezet, és olyan szervezetek is hozzájutnak, akik nem aktívak, nem tevékenyek.
- (nincs név): 1. Az országos, célzott pályázatoknál a kultúra, művelődés, hagyományörzés témájában évek óta nincs pályázat. 2. Működési pályázatra bejegyzett civil szervezetek fogadhassanak be a cégbíróságnál nem regisztrált kisebb szervezeteket, s azok így pénzhez juttatnak. A befogadó szervezet jogi személyiség, ami vállalja az NCA forrásokért való felelősséget.
- (nincs név): 1. Ne legyen benne az összeférhetlenségi kitétel az NCA törvényben. Ha valaki valamilyen köztisztviselőt lát el – pl. önkormányzati, országgyűlési képviselőként –, az ne zárja ki azt, hogy NCA delegált legyen. 2. Amelyik szervezet politikai tevékenységet végez – pl. országgyűlési képviselőt delegál –, az is részesülhessen NCA támogatásban, mert a jelenlegi összeférhetlenségi korláttal a civil érdekképviselőt kiszorulna a politika arénából.
- (Veres Lászlóné; Matyó Népművészeti Egyesület /Mezőkövesd/): Tárgyévre próbáljunk meg működési támogatásban gondolkodni, ha ez a módja, hogy mindig a tárgyévet megelőző adóalap legyen majd a forrás. Jó lenne, ha a működési támogatás január 1-jétől december 31-ig szólna, és már az év első negyedében felhasználható lenne. Vagy legalábbis álljon be bizonyos rendszer, hogy a költségek tekintetében tervezni tudjunk, mert jelenleg a költségvetés elfogadásának függvénye, hogy mikor áll rendelkezésre a felhasználható keretösszeg.
- (Kovács Attila; Zöld Sportok Clubja elnöke /Miskolc/): Az NCA működési költségként vegye figyelembe sportegyesületek esetében:
  - nevezési, részvételi díj
  - utazási költség
  - szállás költség
  - sportfelszerelés
  - étkezési költség (versenyek, edzőtáborok alkalmával)
- (Szabó Vilmos; Német Nemzetiségi Egyesület /Aldebrő-Tófalu/): A pályázati kiírásnál jelenítsék meg azokat a forrásanyag hozzáférési lehetőségeket, melyek az adott pályázatok formai és egyéb hibáit kiküszöbölnék, s így helyzetbe hoznának több civil egyesületet.
- (nincs név): Pályázatokban az önkéntes munka beszámítható legyen az önerőbe, ehhez kerüljön meghatározásra – forintosítva – annak értéke.
- (Dienes Jánosné; Mezőkövesdi Színészeti Egyesület, Mezőkövesdi Civil Szövetség Egyesülete): A működési költség fogalmát a realitásnak megfelelően ki kellene tágítani, mert jelenleg nagyon sok költség nem számolható el.
- (Papp Mónika; NCA Tanács tag): A Tanács számára is fontos, hogy a működési költség fogalmát pontosítsa, az elszámolható költségeket egyértelműbbé tegye.
- (egyszerű többségi szavazás alapján): Ne csak a megyei szintű tevékenységet folytatók, hanem bármely bejegyzett civil szervezetnek joga legyen elektort állítani.
- (egyszerű többségi szavazás alapján): A Tanács növelje meg a regionális kollégiumok működésre kiosztható forrásrészt a szakmai pályázatokra szánt összeg kárára.
- (egyszerű többségi szavazás alapján): Az Országos Kollégium igazságtalanul nagy keretét csökkenteni kéne, s a fennmaradó összeget átcsoportosítani a regionális kollégiumokhoz.

- (Papp Mónika; Szikra Alapítvány /Miskolc/): A hatókör kérdésének felülvizsgálata szintén a tanács előtt van. Az elkészült munkaanyag szerint a regionális/országos hatókörű szervezetek közül kizárólag az országos hatókört kellene bizonyítani a szervezeteknek.
- Az elektori rendszerben is ez a hatókör-igazolási mód jelenhetne meg.

Mezősi Tamás megköszöni a hozzászólásokat.

Budapest

2006. december 4.

A budapesti, közép-magyarországi konferencián a civil szervezetek 4 szekcióban dolgoztak, melyek elékeztetői az alábbiak szerint sorrendben olvashatóak:

- **A.** Az állami támogatások civilbarát elemeinek megteremtése
- **B.** A társadalmi részvétel eszközrendszerének fejlesztése; a civil szervezetek hatékony működésének elősegítése
- **C.** A jogi környezet felülvizsgálata és szükség szerinti átalakítása; az állami és önkormányzati közfeladat-ellátásban a civil szervezetek részvételének elősegítése
- **D.** NCA reformjával kapcsolatos irányelvek megvitatása

A. Az állami támogatások civilbarát elemeinek megteremtése

Ebben a szekcióban a résztvevők az alábbi javaslatokat fogalmazták meg:

- Szükséges és kívánatos lenne, ha a pályázatok kiírásánál a civil szektornak javaslattevési lehetősége lenne a kiírt témákra vonatkozóan.
- A pályázatok kiírói törekedjenek arra, hogy a nagy szervezeteket, intézményeket tegyék érdekeltté a kis szervezetek pályázati programba történő bevonására.
- A pénzügyi elszámolásoknál tegyenek különbséget a nonprofit szervezetek, ill. a vállalkozók között, mely szerint a nonprofit szervezetek sajátosságait is figyelembevevő, rugalmasabb elszámolás kidolgozása és bevezetése lenne szükséges.
- Át kell gondolni az utófinanszírozási rendszert annak figyelembevételével, hogy a kisebb civil szervezetek működőképessége biztosítható legyen.
- Minden lehetőséget meg kell ragadni annak érdekében, hogy a magyar Eu-parlamentari képviselők tisztában legyenek a magyar civil társadalom azon sajátosságaival, amelyek megkülönböztetik az ilyen területen már komoly hagyományokkal rendelkező európai országokétól. A civil szektor ezúton is kifejezi azt az elvárását, hogy az Európa Parlamenti képviselők igyekezzenek lobbizni tevékenységükkel a magyar civil szektor érdekeit képviselni akár pozitív diszkrimináció elérése érdekében is.
- Legyen egységes, egyértelmű terminológia a jogalkotásban a civil szektort érintő valamennyi területen.
- A kormányzat tegyen meg minden tőle telhetőt - jogszabályi intézkedéseket is beleértve – a magánszemélyek adományozásban történő érdekeltté tétele céljából.
- Ehhez kapcsolódóan pl. szükséges lenne az adományozáshoz kapcsolódó adminisztráció egyszerűsítése.
- Pályázat pénzügyi elszámolások szabályai menet közben változnak. (Nem előre ismert a pályázattal és a beszámoló beadása során.)
- Pályázati kiírásban jelenjen meg minden feltétel. Akár bele is szólhassanak a civilek azok meghatározásába.
- Utófinanszírozás, és a pályázati pénzek elszámolásának nehézségein a kormányzatnak módjában áll könnyíteni..
- Tervezhetőség a civilek pályázati lehetőségében, így működésében – tárgyév vége előtt célszerű lenne közzétenni a pályázati kiírások, beadási határidők, stb. időpontját. Ez segíteni az átláthatóságot, és a tervezhetőséget. Fontos, hogy ezeket be is tartsák.

B. A társadalmi részvétel eszközrendszerének fejlesztése; a civil szervezetek hatékony működésének elősegítése

A társadalmi részvétel fejlesztésének kérdését, annak előmozdítását az alábbi témakörök köré csoportosítva fogalmazták meg a résztvevők, az alábbi részeket tartották kiemelkedőnek:

- **Civil élettér és helyi csatornák biztosítása:**

A partnerség első lépcsőfoka a civil szervezetek, mint partnerek önkormányzatokkal való elfogadtatása. Az önkormányzati stratégiában kormányzati szinten kell megjelenjen a civil szféra prioritása. (Térségi szinten nem kapnak jelentős szerepet a civilek, amíg ez nem változik, nem jöhet létre valódi társadalmi részvétel.) Irányelveket kell megfogalmazni, útmutatást és forrást kell adni az önkormányzatoknak a partnerség működtetéséhez. Az önkormányzatok átlátható, kiszámítható struktúrája, civil szervezeteket támogató, hivatalban való boldogulását támogató civil referensek szükségesek. Szükséges az önkormányzatok, és a kormányzat részéről is a helyi szintű együttműködések, kerekasztalok támogatása. Jogi, pénzügyi és környezeti támogatás, és az ezek működtetéséhez szükséges kommunikációs csatornák megléte kiemelten fontos. A civilek közötti együttműködés (közös érdekképviselő) és az egyéni érdekképviselő párhuzamosan kell, hogy fusson, működjön.

- **Érdemi és időbeni beleszólás**

Teljesíthető határidők felállítása szükséges, amely figyelembe veszi a szervezetek belső döntési struktúráját (pl. ernyőszervezetek esetében tagszervezeti kommunikáció) Döntéshozókészítésben való részvételre legyen lehetőség, ne csupán a meghozott döntések véleményezésében. Problémafeltárástól szükséges és lehetséges a civil tudás felhasználása. A civilek sokszor hiánypótló, egyedi szakmai tudással rendelkeznek, amely jól használható a döntéshozók számára, ezekkel kell fellépni. A kormányzatnak és a minisztériumoknak vállalnia kellene, hogy a kormányzaton belüli egymásnak ellentmondó elképzelések is nyilvánosságra kerüljenek, hogy érdemi beleszólási lehetőséget biztosítsanak a civileknek a társadalmi egyeztetés területén.

- **Közérthetőség, hozzáférhetőség, fogalomtisztázás, közös nyelv (civil-civil, civil-közigazgatás relációkban)**

Elérhetőek legyenek az anyagok, érthető nyelven. Egymás kommunikációjának megértése, párhuzamosítása, fogalom tisztázása. Nem értik egymás szavát, jó szándék ellenére sem. Társadalmi kommunikáció, mint közfeladat jelenjen meg, ennek megfelelően álljanak hozzá az önkormányzatok. „Ismerkedés”, „értsük meg egymást”, találkozók jöjjenek létre – a társadalmi egyeztetés rendszeréből következően, nem személyes elhivatottságok alapján. A társadalmi egyeztetés mechanizmusa legyen a civilek felé nyilvános és szabadon hozzáférhető, de az állam részéről kötelező felelősségvállalás kapcsolódjon hozzá. Civil szervezetek által egyeztetésre kapott anyagokat nyilvánosan kell kezelni.

- **Aktív állampolgárság**

Néma társadalom aktív részvételre való bíztatása – induljon program a civil kultúrára való nevelésre óvodában, iskolában, bölcsődében és a családban. Ismert legyen, hogy mit csinálnak a civilek, utána kereshető, fellelhető legyen egy adott civil szervezet működésének összes jellemzője, ami alapján szakmai hozzáértése, kompetenciája megítélhető. (Ehhez szükséges a nyilvánosság fontosságának propagálása a civilek között.) Médiademokrácia hiánya – a média figyelme (és így a társadalom, a politika érdeklődése) nem tükrözi a valós szakmai, társadalmi érdekképviselőt, tudást. Helyi civil szervezetek részéről jellemző az állampolgári öntudat és célképzet hiánya. Nincs

jövőkép szervezeti szinten. Így nem lesz jó partner a helyi szervezet. Társadalmi presztízs hiánya. (Ebben kellene segíteni a kormányzatnak.) A társadalom, a partner szférák nem rendelkeznek valós tudásról a civil szféráról, a civil szervezetekről, képzéseket, civil társadalom modulokat kell indítani a közigazgatásban dolgozók számára már az alapozó képzésekben is.

- **Döntési mechanizmus szabályozása**

Legyenek nevesítve az anyagok írói, illetve illetékes szakemberek egy adott témában beazonosíthatóak legyenek (nem feltétlenül név szerint, hanem funkció szintjén, emellett pedig legyen referense, felelős személye minden anyagnak) Partnerség ismérvei meghatározásra kell kerüljenek. Szükséges a személyi tényezők kiküszöbölése az intézményesített kapcsolatokban. Olyan rendszert (egyeztetési mechanizmus rendszere) kell kiépíteni, amely a civilek felé nyilvános és szabadon hozzáférhető, míg a közigazgatás részéről szabályozott, és kötelezettségekhez kötött. Politikai sokkolás problematikája – a civil szférával, illetve a társadalom egészével kapcsolatos döntések átpolitikálódtak, ezt ki kell küszöbölni. Visszacsatolás, reakció - beküldött véleményekre érkezzen visszacsatolás, válasz, reagálás. (Beépült-e, nem, miért.) Ne egyirányú legyen a kommunikáció. Monitoring fontossága – folyamatosan figyelni a kitűzött célok megvalósulását

- **Partnerek kiválasztása**

Szakmaiság és civil szféra kérdése nem meghatározott. Mi civilek jobban ismerjük magunkat, segítsük kiválasztani a közigazgatásnak a megfelelő partnert az egyeztetésben. De mindemellett nagyon nehéz elkülöníteni, mely szervezet bír megfelelő szakmai felkészültséggel, melyik érintett, legitim, ezért legyen nyitott a partnerkiválasztás rendszere, az vegyen részt benne, aki érintettnek/szakmailag felkészültnek/representatívnak gondolja magát. Média fontossága, korrekt nyilvánosság jelentősége fontos. Legyenek lépések a felé, hogy a képviselt érdekek súlyának megfelelő nyilvánosságot kapjon az egyeztetésben résztvevő szereplők mindegyike a médiában, a különböző vélemények társadalmi támogatottságának korrekt kialakítása érdekében. Közös érdekelttség kialakításának támogatása (egymásnak ellentmondó politikusi, hivatalnoki és civil érdekelttség közötti összehangolás szükséges). Állampolgárokkal való kommunikáció, mint tudás hiányzik az államigazgatásban, ezért továbbképzésben kell részesíteni a hivatalnokokat. Nyitott szemléletű, civil szférát ismerő hivatalnokok létehez szemléletváltásra, képzésekre van szükség. A partnerséghez partner kell, olyan felekkel lehet csak egyeztetni, akik érdemben beleszólhatnak a döntésbe. Egyeztető struktúrának rendszerszemléletű képződménynek kellene lenni, személyes tényezők nélkül. Miért van az, hogy az intézményesített kapcsolatok is állandóan változnak, amikor személyi változások történnek. Nincs kontinuitás.

TOVÁBBI FELVETÉSEK a szekcióban, amelyek az idő szűke miatt nem kerültek kifejtésre:

- Szükséges a gazdasági érdekképviselő és a civil szféra, érdekképviselő elválasztása.
- A társadalmi egyeztetés eredményeképp megszületett irományon, dokumentumon ne változtathassanak utólag, csak ha újabb társadalmi egyeztetést kezdeményeznek az ügyben.
- Kormányzati civil kapcsolatok irányelveiből hiányzik az európai dimenzió, csak egy utalás szintjén jelenik meg. A brüsszeli lobbiban így nem jelenhet meg a magyar, a szakmai vagy térségi érdek, mindez nem artikulálható a kormányzat segítségével nélkül.
- Határon átnyúló kapcsolatok szorosabbá válása brüsszeli elvárás. A határon túli magyarokkal kapcsolat tartását is segíteni kellene. Ez sem jelenik meg az anyagban.

- Kisebbségi (ázsiaiak, afrikaiak, dél-amerikaiak) érdekképviselők és civilek viszonyának rendszerezése szükséges.
- Be kellene tartani a törvényeket. A jogok gyakorlása sok esetben csak látszólagos, névleges. Valós partnerséget kell kialakítani, nem pedig formálisan eleget tenni a kötelezettségeknek.
- Szektorok közötti kapcsolatok erősítése, túl a két tárgyaló szektor kapcsolatán, és azon belül szükséges.
- A szakminisztérium részéről szükséges a területén működő civilek támogatása.

C. A jogi környezet felülvizsgálata és szükség szerinti átalakítása; az állami és önkormányzati közfeladat-ellátásban a civil szervezetek részvételének elősegítése

A szekció az alábbi kérdéscsoportokat járta körül és tett rájuk javaslatot:

- 1% adományozás segítése
- Magánadományozás segítése
- Alapítványi-egyesületi szabályozás, alapítás kérdése, nyilvántartás, bejegyzések
- Nem jogi személyű és a kis költségvetésű civil szervezetek kérdése
- Közhasznú törvény felülvizsgálata
- Közfeladatok (állami, önkormányzati) ellátásajogok, és kötelezettségek egyensúlya

1% KÉRDÉSEI

- Támogatók nevesítése, elismerése fontos lenne. Az adományozók és a felhasználók részéről is komoly szabályozás szükséges. A civil szervezetnek (valamilyen civil ellenőrzés formájában) legyen nagyobb belátása az 1% útjába, legyen jobban átlátható az 1% nyilatkozat útja a felajánló és az APEH között. Nem átlátható az APEH magatartása.
- Ha ismeri a civil szervezet az adományozóit, akkor miért nem ismerheti az 1%-on keresztüli támogatóit? Pl.: az 1%-os nyilatkozaton legyen lehetőség megjelölni, hogy a neve megjelenhet-e a civil szervezetnél. Ha ezt nem tudja a szervezet, akkor nem tudja megköszönni.
- A szervezet novemberig nem tudja mennyi pénz folyt be neki 1%-ból, így már nem tudja az adott évben jól felhasználni. Hamarabb lenne jó tudnia az összegről, és ha lehet, akkor hamarabb a pénzt is megkapni. Ráadásul sokszor nem egyértelmű az összeg sem, mert olykor újabb összegek jönnek még utólag, de ez megkérdőjelezi a dolog hitelét, és a rendszert.
- Az egyik hozzászóló szerint ha 1%-ról valaki nem tud, nem akar rendelkezni, akkor a munkáltatója megtehesse helyette. Ez most sajnos eléggé nehezedik, mert megszűnik a munkáltatói adóelszámolás. A többi hozzászóló ezzel nem értett egyet: egy munkavállaló lehet, hogy azért nem ajánlott fel 1%-ot, mert TÉNYLEG nem akarta. Helyette pedig más ne gondolkodjon.
- Mi lesz a kivetéses adó 1%-val? Hogyan szerezhetik ezt meg a civil szervezetek? Az egyik hozzászóló szerint az NCA-ban lehetne egy csoport, aki szűrőpróbaszerűen ellenőrzi az adóhatóságokat. Az adományok láthatóbbá tétele érdekében, legalább egy bontást kellene eszközölni, hogy az az összeg hány darab nyilatkozatból született stb.
- 1% felhasználásának tisztázása fontos lenne, mire lehet és mire nem, és mi legyen az áfával.

MAGÁNADOMÁNYOZÁS KÉRDÉSE

- Magánadományozás serkentése fontos feladat. Egyre kedvezőtlenebb az adókedvezmény a támogatóknak. Ha nem akarnak adót visszaadni, akkor más kedvezményt kitalálni (pl.: a megszorítási területeken újítani valamit). Nem változnak a keretek, márpedig a szűkítések mellett változniuk, alakulniuk kellene.
- A 100 ezer forintos adókedvezmény keretből ki kellene kerülnie a civil szervezeteknek jutatott adománynak, hiszen más a motivációja is. Adóalap csökkentés is egy lehetőség.
- Tőkeépítés. Tőkegyarapításhoz jutatott adomány másféle adókedvezményben részesüljön.
- Emelni kell az 50 és 100 ezres plafon keretet.

KÖZHASZNÚSÁG, TÖRVÉNY KÉRDÉSE

- Szükséges-e a két fokozat? Segít-e a megítélésben, elbírálásban? Javaslat: a két fokozat eltörlése.
- Beszámolás: nyilvánosságra hozatal problémája. A beszámolók nagyobb ellenőrizhetősége, átláthatósága (pl.: központi honlap). Egyben a beszámoló formáját is jobban meg kellene határozni, körül kellene írni. Legyen életszagúbb. Legyen láthatóbb, hogy a szervezet tényleg a meghatározott közhasznú célok szerint, és célokért tevékenykedik. Tartalmi irányba kellene fejleszteni.
- Jó lenne, egy olyan nyilvántartási rendszer, ami követhető lenne, hogy egy-egy szervezet a különböző helyről kapott támogatásait pl. hogyan mire használja föl a közhasznú tevékenységében.
- Közhasznú jogállás újragondolása: ne csak formális módon legyen mérlegelve.
- Közhasznúságban eddig a pénzügyi oldal jelent meg, és nem elsősorban a civil oldal. Ennek eszköze a nyilvánosság, ez erősítheti a civil érdekképviseletet. Ez is afelé megy, hogy a tartalmi oldalt kell erősíteni.
- Mitől fog az állam magasabb adókedvezményt adni az adományozáshoz? Be kell bizonyítani, hogy a tevékenysége a civileknek *valóban* közhasznú. Segíti az állam munkáját, és még olcsóbbá is teszi azt.

ALAPÍTVÁNYI - EGYESÜLETI SZABÁLYOZÁS, BEJEGYZÉS, ALAPÍTÁS KÉRDÉSEI

- Egységes bírói eljárási szempontok. Szubjektív az eljárási mód, nincsenek egyértelmű paraméterek. Elvileg egy adott probléma köré kellene szerveződnie a civil szervezetnek, annak az adott problémának a megoldására. Nyilvántartásánál ne csak az legyen fontos, hogy van egy alapítvány/egyesület, hanem az, hogy működik-e még. Ha egy alapítvány/egyesület nem megy, nem működik, akkor töröljék. Valós működés ellenőrzése.
- Ha a gazdálkodó szervezetekhez hasonlóan a civileknek is kellene minden évben eredmény-kimutatást leadnia, akkor kiderülne, hogy működik-e, vagy nem. Ezt a bíróságnak kellene leadni. Ez segítene megoldani azt a problémát, hogy kiderüljön hány civil szervezet van. Kérdés, hogy nem elégséges-e a KSH adatgyűjtés.
- Minek még több papírt és kényszert a civileknek magukra venni? Így is egy csomó kényszer, bevallás van egy szervezet nyakán, ezek alapján már ellenőrizhető kell legyen a szervezet. Ha valamilyen hivatalnak szüksége van adatokra, akkor a hivatalok maguk

szerezzék be a bíróságról ezeket. Egy másik vélemény szerint viszont ezzel a kis plusz munkával a szektor magát védhetné meg, a hitelét növelhetné.

- Nem jogi személyiségű civil szervezet korlátozott jogképességű elismerésének lehetősége. Pl.: népdalkörök. Van-e erre jogi lehetőség? Van, aki szerint ez nem számít, nincs jogi jelentősége. Kaphatnak, vagy kapjanak-e támogatást? Végül is ezek civil szervezetek alapjai. Kinőhetik magukat. Ne kelljen bankszámlát nyitniuk a kicsi (500 ezer Ft. alatt/év gazdálkodó) szervezeteknek.
- Együttműködésekkel kell erősíteni a civil szervezeteket. Közösségi alapítványokkal a lokalitás erősítése.

JOGALKOTÁS

- Az érdekképviselőt erősíteni kellene a kamarák felől. Erősíteni, erőltetni kellene a kamaratörvényt, nem pedig gyengíteni.
- Jogalkotási törvényt betartatni, és betartatni az önkormányzati és a civil oldallal. Legyen hatékonyabb és betartható társadalmi egyeztetés. Főleg a véleményezésre fordított idő legyen több, nem lehet 1-2 napos határidővel dolgozni.

KÖZFELADATOK (ÁLLAMI, ÖNKORMÁNYZATI) KÉRDÉSEI

- Közszerződések esete. A kötelezettségek és a szolgáltatások egyensúlyát kötelezően kellene szabályozni. Az erősebb fél ne tudjon visszaélni egyoldalúan követelni, úgy hogy ő nem vállal fel feladatokat. Garanciát kellene biztosítani a civil fél részére, kötelező elemek legyenek a „támogatók” részére. Legyen közvetítő, vagy moderátor az állam és a civilek között, főleg mielőtt bíróságra kerül egy ügy.
- Az Önkormányzatnak van kötelező feladata, de nincs betartási kötelezettsége. Ha az Önkormányzat civil szervezettel végezteti el a kötelező feladatot, akkor kevesebb a normatíva rá. Miért? Ez így ebben a formában diszkrimináció. Anyagilag nincs elismerve, ha a civil szervezet állami feladatot végez. Ne legyen kisebb a normatíva a civileknél. Lehesse önkéntessel is elvégeztetni azt a munkát.
- Egy másik vélemény szerint szektor-semlegesnek kell lenni: az lássa el a közfeladatot, aki jobban, jobb minőségben tudja azt tenni. Közszolgálati törvényben érvényesüljön a szektorsemlegesség.
- Legyen valami ösztönzés, hogy a civil szervezetek elláthassanak és szolgáltatthassanak. Legyen nyilvános pályázat a közfeladatokra. A feladatok ellátásához szükséges közérdekű adatokat ne lehessen eltitkolni, legyenek betartva, és legyenek nyilvánosak.
- Jogok és kötelezettségeket összhangba kell hozni. Jelenleg olyan, mintha csak az állami, önkormányzati oldalon lennének jogai, és a civileknek meg csak kötelezettségei.
- Lehesse a közfeladatokból részfeladatokat elvállalni.

D. NCA reformjával kapcsolatos irányelvek megvitatása

A szekcióban több érdekes téma merült fel, melyeket javaslatok formájában fogalmaztak meg a résztvevők:

- Szükség van egyáltalán az NCA-ra? Szabad-e NCA-val a civilséget hátráltatni? Adó formájában beszedi, majd kiosztja az állam a pénzt. Miért nem közvetlenül az emberektől szedik be a civilek a támogatást? Civilség lényege, hogy a magánemberek (nem a vállalatok!) döntsék el, milyen ügyet és mennyivel támogatnak, államnak ne legyen benne szerepe. Államnak engedélyező joga legyen csupán (adókedvezmény). Azzal, hogy pályázatokat ír ki az állam, beleszól civilségbe, ő dönti el, hogy mely cél jó és támogatandó, és mely cél nem. NCA-ra a minisztériumok is hatással vannak. NCA kizárólag működési költségre adjon támogatást, ne célokat írjon ki és támogasson.
- Ne csak működésre adjon támogatást az állam, hanem konkrét feladatokra, projektekre is. NCA nézze meg, milyen ügyre kéri a pénzt, és azt értékelje, ne az adminisztrációt.
- Szakmai kollégiumokhoz is pályázhasson minden civil szervezet, ne csak az, aki közhasznú. Közhasznú/kiemelten közhasznú nem elég szűrő.
- Nagyon hátrányos a civil szektor, nem várható el, hogy mindenki azonos támogatási lehetőséghez jusson. Különböző szervezeteknek igen eltérő az érdekérvényesítése.
- A szervezetek folyamatos nyilvántartását is elláthatná az NCA. Naprakész, nyilvános és teljes adatbázist nyújthatna. Például közzétehetné a közhasznúsági jelentést is, lehetne az őrzője a civil szféra mérlegeinek a cégbíróság mintájára. Amikor pályázik egy szervezet, lehessen jóváhagyni, hogy megfelelnek-e a nyilvántartott adatok a valóságnak, illetve legyen lehetőség frissíteni. Ha változnak az adatok, szervezet értesítse erről NCA-t. Másik opció, hogy az NCA győződjön meg évente az adatok hitelességéről a bírósági nyilvántartások segítségével. Állami szervek használják egymás adatbázisait (APEH, KSH, bíróság).
- Nyugaton sem működik a civil szektor állami támogatás nélkül. Jó hogy van, mert külföldön (az Egyesült Államok kivételével) 70% körül van a civil szervezetek állami támogatása, Magyarországon ez 40%.
- NCA támogassa vidéken a partneri kapcsolatok szerveződését (civil-civil önszerveződés ill. civil-önkormányzat), mert vidéken nagyon hiányoznak ezek a fajta párbeszéddek, partneri kapcsolatok.
- Elektronikus pályáztatási rendszer bevezetése. Kettős pályáztatási rendszer legyen, az elektronikus gyorsítaná a folyamatot, de maradna a papír forma is, arra az eshetőségre, ahol nem rendelkeznek internettel.
- Hosszabb dokumentumokat lehessen e-mailben küldeni, csak a pecséttel ellátottakat kelljen postai úton.
- Ne kelljen beadni a mellékleteket a szerződéshez, csak miután nyert a pályázat.
- Határidőket is szeretne módosítani a végrehajtási utasítás. Elküldéstől nem a kézhezvételtől számít a 8 nap.
- Vélemény: Egész magyar jogrenddel ellentétes! Mi történik azokkal a civil szervezetekkel, aki nincsenek az irodában minden nap? Kapják meg elektronikus levélben is? Mi történjen azokkal, akiknél nincsen internet?
- Javaslat: Maradjon a kézhezvételtől számított 8 vagy 10 nap. Esetleg lehessen nyilatkozni, hogy ki milyen formában (postai úton avagy elektronikus levélben) szeretné lebonyolítani a kapcsolattartást az NCA-val.
- Maradjon a tértivevényes forma, hogy az átvételt igazolni lehessen. Elektronikus levelezésnél is be lehet állítani azt a funkciót, amivel a kézhezvétel igazolható.

- Bank és a pályázató közötti nincs megállapodás, hogy az inkasszó kibocsátására mi a megfelelő forma. A Bank kihúzza a pályázató által küldött nyomtatványból több formulát. Hónapokig tartó késedelmet okozhat ez. Javaslatok: A Bank adjon formanyomtatványt, amit NCA is engedélyez, elfogad. Esetleg az inkasszó helyett bankgaranciával is megoldható lenne-e a pályázati pénz visszafizetése, amennyiben a felhasználása nem volt szabályszerű.
- Kezelő szerv váltásával átkerülnek-e az adatok a régi kezelő szervtől az újhoz?
- Beszámolási rendszert érdemes lenne összehangolni a könyvelési rendszerrel. Így igazodna a számviteli törvény kategóriáihoz.
- Egységesítsék a hiánypótlást, ne több ütemben küldjék.
- Elszámolások elfogadása legyen összhangban a pályázat elfogadásával! Amennyiben egy tételt elfogadott a kollégium a pályázatban, mint működési költséget, utána azt az elszámolásban fogadja el a kezelő szerv is.
- Gyorsíthatnák a pályázat elbírálásának és kiutalásának folyamatát. A túl hosszú bírálati szakasz a pályázatok sikerességét veszélyeztetik.
- Honlapot naprakész állapotban kell tartani. Nagyon sok a pályázó és a hivatalos honlap az információk elsődleges forrása.
- Szerződéses fegyelmet és a határidőket ne csak a civil szervezetekre vonatkoztassák.
- Szakmai pályázatokkal kapcsolatban: Kevesebb projektet támogasson az NCA, de ne nyesse a költségvetést! Ha tudná a pályázó, hogy annyit kap majd, amennyit kért, könnyebben tudná alakítani az éves költségvetést. Amelyik pályázónak reális a költségvetése, az kapjon. Ily módon a szervezetek sem kalkulálnának nagyobb összeget, mondván, hogy az NCA majd úgyis levesz belőle.
- NCA figyelembe vehetné, mikor kapott az adott pályázó utoljára támogatást. Pl. aki idén kapott, jövőre nem kapna, hogy ne csak innen táplálkozzon.
- Az NCA nem szociális támogatás, hogy így járjanak el (ld. 20. hozzászóló). (Ezenkívül például ez az adott civil szervezet az 1% révén másoknak is hoz pénzt, tehát nem indokolt, hogy kizárják a rendszerből, csak mert előző évben is kapott támogatást.) Működési pályázat lényege, hogy folyamatosan van, stabilitást ad.
- Civil érdekvédelemre is írjon ki pályázatot az NCA.
- Túl sok a formai követelmény! Kis civil szervezeteknek nehéz ennek megfelelni! Tartalmilag mire fordítja a pénzt az adott civil szervezet, ezzel senki sem törődik. Miért? Eredményességi mutatók bevezetése megoldást jelenthetne esetleg.